

CURIERUL CREȘTIN

ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI DE CLUJ-GHERLA. CU UN ADAOS NEOFICIAL

Abonamentul pe un an 200 Lei. Apare de 2 ori pe lună. Inserțiunile se primesc după învoială

Partea oficială.

Pius al XI-lea

Venerabililor Frați

Patriarhi, Primate, Arhiepiscopi, Episcopi și alții Ordinari ai locurilor cari trăiesc în pace și împărtășire cu Scaunul Apostolic, Mântuire și Binecuvântare Apostolică.

Venerabili Frați,

De îndată ce sfatul secret al Provedinței Dumnezești Ne-a ridicat la culmile preoției catolice, nici odată nu am încetat a Ne îndrepta gândul Nostru activ către aceia, cari, între fiii cei mulți, pe cari îi avem în Hristos, fiind înzestrați cu vrednicia preoțească, au luat pe umerii lor slujba de „sarea pământului și lumina lumii” (Mat. 5, 13, 14); și, în chip special, nu am omis să purtăm grije acelei tinerimi, care, între zidurile sfinte, își pregătește și adaptează sufletul pentru a putea împlini acest oficiu foarte nobil.

De abia au fost trecut câteva luni dela începutul Pontificatului Nostru, chiar mai înainte de ce am fi dat întregei lumi catolice enciclica obișnuită (Enciclica „Ubi arcano”, 23 Decembrie 1922), prin epistola apostolică „Officiorum omnium” (Acta Apostolicae Sedis, vol. XIV, 1922, pp. 449 sqq), îndreptată către Iubitul Nostru Fiu, Prefectul Sacrei Congregațiuni a Seminariilor și a Universităților, am ținut să fixăm normele, după cari au să fie instruiți și formați aceia, cari studiază lucrurile sfinte. Și ori de câte ori se gândește mai intențiv la interesele și nevoile Bisericii grija Noastră pastorală, ea cuprinde mai înainte de toate pe preoți și pe clerici, cari după cum știți, Ne zac atât de mult la inimă.

Câtă grije părințească purtăm Noi bărbaților, ce au primit ordinele sacre, dovedesc limpede Seminariile nu puține, pe cari, unde nu erau, le-am clădit, iar

de nu erau încăpătoare, cu cheltuieli foarte mari, le-am înzestrat cu case noi, mai încăpătoare, dându-le toate mijloacele pentru a-și putea ajunge mai cu vrednicie și mai potrivit scopul, la care țintesc.

Și dacă am permis, ca jubileul Nostru de cincizeci de ani de preoție să fie celebrat cu fast solemn: și am primit cu plăcere părințească omagiile, pe cari Ni le-au adresat fiii din toată lumea: am făcut-o cu gândul, că prin acestea, nu atât persoana Noastră, cât, mai mult vrednicia și slujba de preot primea lauda cuvenită. Și iarăși, când, la 24 Maiu 1931, am dat enciclica „Deus scientiarum Dominus” (Acta Apostolicae Sedis vol. XXIII, 1931, pp. 241 sqq) pentru organizarea mai bună a studiilor în Universitățile Bisericii, am publicat-o cu gândul, ca să promovăm tot mai mult cultura și disciplina clerului.

Chemarea la statul preoțesc*)

Lucrul despre care voim să vorbim astăzi, e așa de însemnat și de important, încât credem, că merită să vorbim despre el anume în această scrisoare; în așa fel, încât nu numai ceice au darul foarte prețios al credinței creștine, ci și ceice caută adevărul, cu gând curat și sincer, să cunoască măreția sublimă a preoției catolice și slujba ei, care în baza rânduielii dumnezești, le este tuturor de mare folos; acest lucru

*) Subtitlurile lipsesc în original, au fost puse însă pentru o citire mai cu folos.

dorim să-l mediteze cu multă încordare aceia, cari conduși de un îndemn și semn ceresc sunt chemați să îmbrățișeze această misiune.

În chip special socotim, că e potrivit acest lucru la sfârșitul anului în curs, care, la Lourdes, în fața icoanei cu raze candidă a Imaculatei, prin cerere euharistică de trei zile neîntrerupte, a văzut preoți de toate limbile și de toate riturile, revărsați cu lumină de sus, când își dădea ultimele raze ale darului ceresc jubileul mântuirii oamenilor întins peste toată lumea catolică, — jubileul acestei Mântuirii, ai cărei slujitori sunt cinstiții și Nouă iubiiți preoți, nici când mai zeloși și mai merituoși față de religie, ca în cursul acestui an sfânt, în care s'a făcut comemorarea a 19 secole dela instituirea divină a preoției catolice, cum am amintit în epistola apostolică „*Quod nuper*” (Acta Apostolicae Sedis, vol. XXV, 1933, pp. 5—10).

La diferite prilejuri, în enciclicele, pe cari le-am dat mai înainte, am arătat, în lumina doctrinei catolice, problemele mai însemnate, ce frământă pe oamenii din timpurile noastre, și-i îngrijorează: cu acestea se încadrează foarte bine scrisoarea de față, în care vrem să dăm învățături sublimă, cari să încoroneze pe cele de mai dinainte.

Preotul, după chemarea și porunca dumnezească, este cel dintâiu apostol și reprezentantul neobosit al educației creștine a tinerilor (Enciclica „*Divini illius Magistri*”, 31 Decembrie 1929) în numele și cu autoritatea lui Dumnezeu; el binecuvântă legătura căsătoriei, și-i apără perpetuitatea și sfințenia în contra tendințelor și erorilor poftei și ale senzualității (Enciclica „*Casti connubii*”, 31 Decembrie 1929); predicând dragostea frățescă între oameni, legând tuturor de inimă datorințele reciproce ale dreptății și carității evanghelice: arătând, ca și cu degetul, bogățiilor și prolețarilor, cari sunt averile adevărate, ce trebuie să le râvnească, el încearcă să calmeze sufletele îndârjite de criza economică și morală, și astfel contribuie la aplanarea, ori măcar la mitigarea conflictelor sociale (Enciclica

„*Quadragesimo anno*”, 15 Maiu 1931). Pe lângă aceasta, preotul mai este crainicul și îndrumătorul cel mai eficace al acelei penitențe și ispășiri sfinte, la care am îndreptat Noi pe toți cei buni, pentru ca să repare — după puteri — toate fărădelegile, imoralitățile și crimele, cari în așa mare măsură necinstesc și pocesc neamul omenesc astăzi, când mai mult ca orișicând, avem nevoie de mila și iertarea Dumnezecului Răscumpărător (Enciclica „*Cari-tate Chisti*”, 3 Maiu 1932).

Fără doar și poate, dușmanii Bisericii cunosc puterea cea mare a preoțimii; și de aceea, cum Ne-am plâns, când am scris iubitului Nostru popor mexican (Enciclica „*Acerba animi*”, 29 Septembrie 1932), luptă mai ales în contra ei, ca să o stârpească de tot din societatea omenească, și astfel să-și pregătească drumul pentru a putea șterge odată de tot însuși catolicismul: lucru, ce-l doresc ei așa de mult, din toată inima, însă nu-l vor ajunge nici odată.

I.

Preotul — în locul lui Hristos

Oamenii au simțit, în toate timpurile, nevoia preoților, a acelor bărbați, cari, în virtutea slujbei ce li-a fost încredințată legitim să fie mijlocitori între Dumnezeu și oameni, a căror viață întreagă să se dedice în slujba Domnului, și cari în numele societății, datorare și ea să-I dea lui Dumnezeu cult public, să aducă rugăciuni, prinose și jertfe, să-L cunoască pe Dumnezeu ca pe izvorul și domnul suprem, să-I aducă mulțumiri neconținute, să-L facă iertător și să și-L fixeze ca pe ultimul lor scop. De fapt la toate popoarele cunoscute, cari nu au fost silite cu forța să renunțe la legile cele mai sfinte ale naturii omenești, se găsesc slujitori de cele sfinte, cu toate că uneori slujesc superstițiilor deșarte; și ori și unde au oamenii vre-o religie oarecare, ridică pretutindenea altare și ca să nu fie lipsiți de preoți, îi cinstesc cu o deosebită onoare.

Iar când a strălucit revelațiunea dumnezească, oficiul de preot este distins cu o vrednicie mult mai mare, pe care o povestește în mod tainic

Melchisedec (Fac. 14, 18), preot și rege, al cărui exemplu îl refera Apostolul Pavel la persoana și preoția lui Isus Hristos (Evr. 5, 10; 6, 20; 7, 1; 10, 11, 15).

După vorba aceluiaș Pavel, slujitorul celor sfinte „e luat dintre oameni”, însă „pus pentru oameni în cele ce sunt către Dumnezeu” (Evr. 5, 1): deci oficiul lui nu privește lucrurile omenești și trecătoare, ori și cât ar fi ele de vrednice de considerație și de laudă, ci privește lucrurile dumnezeiești și eterne, lucrurile, de cari ignoranța oamenilor poate să rădă și să-și bată joc; și cari, cum nu odată vedem și astăzi cu mare mâhnire sufletească, deși pot fi împiedecate cu o răutate rafinată și cu o furie sălbatică, ele ocupă totuși locul cel mai de frunte în preocupările private și publice ale oamenilor, cari, pe cât știu de limpede și de precis, că sunt născuți dela Dumnezeu, le place să și spună, că nu pot afla odihnă adevărată decât numai în El.

În cărțile Vechiului Testament, i-se atribue preoției rânduite prin norme, ce le-a publicat Moise sub inspirația și porunca lui Dumnezeu, slujbe, oficii și rânduieli speciale. Moise a voit să sape oarecum în sufletele necultivate ale Evreilor, această rânduială a planului providențial, lumina căruia să strălucească peste toate întâmplările, legile, demnitățile și așezămintele: jertfa, și deodată și preoția, cari să fie cauzele și oareșicum și izvoarele de nădejde, de mărire, de putere și de libertate (Evr. cap. 11). Templul lui Solomon, acel monument minunat atât pentru splendoarea bogățiilor, cât și prin așezăminte și rânduieli, nu a fost ridicat numai ca să fie tabernacolul Majestății Divine pe pământ, ci și ca să fie cel mai sublim imn de laudă al preoției și al jertfei, cari, deși erau numai închipuiri și arătări, cu toate acestea aveau în sine atâta mister, încât însuși Alexandru cel Mare, când a fost în fața persoanei sacre a Arhierului, și-a închinat fruntea de biruitor cu reverință (Cf. Iosif Flaviu, Antiquit., lib. XIII, cap. 8); și însuși Dumnezeu s'a pornit cu mânie în contra nelegiuitului rege Baltasar, pentru că a profa-

nat în chip sacrileg vasele liturgice (Cf. Daniil 5, 1—30).

Și preoția Vechiului Testament nu-și lua de altundeva majestatea și gloria, decât din aceea, că vestea mai înainte preoția Noului și Eternului Testament, rânduită prin sângele adevăratului Dumnezeu și adevăratului Om.

Apostolul neamurilor, vorbind pe scurt și cuprinzător despre măreția, vrednicia și slujba preoției creștine ca și când ar fi săpat-o cu dalta în marmoră, zice: „Așa să ne socotească pe noi omul ca pe niște slugi ale lui Hristos și ispravnici ai tainelor lui Dumnezeu” (I. Cor 4. 1).

Sluga lui Hristos e preotul: așa dar e ca un instrument al Mântuitorului, ca Acesta, în cursul timpurilor, să-și poată executa minunata Sa operă, care, având putere de sus și întinzându-se peste toată omenirea, a ridicat-o la un cult mai distins. Chiar mai mult, după cum e obiceiul să se zică, și pe dreptul, preotul este „alter Christus”, nu alt Hristos, doar reprezintă persoana Lui, cum a zis Domnul: „Pe cum m'a trimis pe mine Tatăl, și eu vă trimit pe voi” (Io. 20, 21); și, la fel cu Invățătorul său, cântă „mărire lui Dumnezeu întru cele de sus” și recomandă „pace oamenilor de bună învoire” (Luc 2, 14).

Puterile preoției

După cum învață Sfântul Sinod Tridentin (Sess. XXII, c. 1), Isus Hristos, la cina cea de pe urmă, a instituit preoția și jertfa Legii Noi: „Așa dar acel Dumnezeu era să Se ofere lui Dumnezeu Tatăl pe altarul Crucii, ca acolo să săvârșească răscumpărarea veșnică, însă, deoarece preoția Lui nu trebuia să se atingă deodată cu moartea (Evr. 7, 24), la cina cea de taină, „în noaptea în care a fost vândut” (I Cor. 11, 23), ca să-i lase miresei Sale iubite, adică Bisericii, cum cere natura omului, jertfă vizibilă, prin care să se închipuiască jertfa cu vărsare de sânge, ce trebuia să o aducă o singură dată pe Cruce, și pomenirea Lui să rămână până la sfârșitul veacului (I Cor. 11, 24 sqq), și puterea ei să fie aplicată

pentru iertarea păcatelor ce le săvârșim în fiecare zi, declarându-Se preot în veac după rânduiala lui Melchisedec (Ps. 109, 5), a oferit lui Dumnezeu Tatăl trupul și sângele Său sub speciile pâinei și ale vinului, și sub simboalele acelorași lucruri L-a dat să-L primească Apostolilor, pe cari îi rândui atunci preoții Legi Noi, și le-a poruncit lor și succesorilor lor în preoție să-L ofere prin aceste cuvinte: „*Aceasta să o faceți întru pomenirea mea*” (Luc. 22. 19; I Cor. 11, 24).

Dela acest timp Apostolii și succesorii lor în preoție, au început a oferi lui Dumnezeu „*jertfa curată*”, pe care a prorocit-o profetul Malahia, „*prin care numele lui Dumnezeu este mare între neamuri*” (Cf. Mal. 1, 11): și care ridicându-se la cer în toate părțile pământului, și în fiecare ceas din zi și din noapte, se va săvârși până la sfârșitul veacului.

Aceasta nu este numai semn, ci e adevărată jertfire a dumnezeestii Victime, având putere să împace neamul omenesc, care a ofensat pe Dumnezeu cu păcatele: „*căci prin această aducere fiind împăcat Dumnezeu, conde harul și darul penitenței, și iartă crimele și păcatele, chiar cele foarte mari*” (Concil. Tridentin., Sess. XXII, cap. 2).

Acelaș Sfânt Sinod Tridentin lămuirește limpede cauza acestui lucru cu aceste cuvinte: „*Una și aceeași este jertfa, tot Acelaș ofere acum prin slujba preoților, care S'a oferit atunci pe cruce, deosebit fiind doar numai felul de a Se oferi*” (Sess. XXII, cap. 2). De aici apare evident excelența preotului catolic, care având putere asupra aceluiasi Trup al lui Isus Hristos, în chip minunat îl cheamă pe altare, și oarecum cu mâinile Dumnezeescului Răscumpărător ofere veșnicei Majestați alui Dumnezeu jertfa cea mai plăcută. Cu tot dreptul zice Chrisostom: „*De admirat sunt acestea, da, de admirat și pline de uimire*” (De sacerdotio, lib. II. cap. 4, în Migne, Patrologia Graeca, tom. XLVIII, col. 642).

Și în afară de aceasta, preotul a primitaceastă putere nu numai peste adevăratul Trup al lui Isus Hristos ci și asupra Trupului Lui mistic a primit o

excelență și întinsă putere. Nu e necesar, Venerabili Frați, să insistăm mult în explicarea învățătorei preafrumoase despre Trupul mistic al lui Isus Hristos, lucru ce-i zăcea așa de mult la inimă Apostolului Pavel; aceasta ne învață, că persoana dumnezească a Cuvântului întrupat și toți aceia, pe cari Dânsul i-a îmbrățișat ca pe niște frați, și cărora le aparține suflarea de sus ce emană dela Dânsul, fac o singură împreunare a membrilor, al cărei cap e Hristos. Iar preotul, în calitate de ministru ordinar aproape al tuturor sacramentelor, cari sunt ca niște râulețe, prin cari se scurge grația Răscumpărătorului la toată comunitatea oamenilor, de aceea e pus „*slujitor al tainelor lui Dumnezeu*” (I Cor. 4, 1), ca să le împărțească membrilor din Trupul mistic al lui Isus Hristos. Așa dar preotul azistă pe creștini în fiecare ceas mai însemnat al vieții lor muritoare, ca, în virtutea puterii ce a primit dela Dumnezeu, ori să le dea aceeași grație, ori să le-o înmulțească, dacă o au deja. Cât ce vine omul pe lume, slujitorul lui Dumnezeu îl curăță și-l înnoește la izvorul lui Dumnezeu, dându-i o viață mai nobilă și mai prețioasă, pe cea supranaturală, care îi face fiul lui Dumnezeu și al Bisericii; pentru ca să-l facă mai îndrăzneț la luptele spirituale, tot preotul, cu o putere specială, prin sacramentul mirului îl înrolează în oastea lui Hristos: iar când pruncul poate deschilini Pâinea îngerească dată din cer și e în stare să o aprecieze, îl nutrește și-l satură cu această hrană vie și dătătoare de viață. De cumva, din nenorocire, cade, slujitorul celor sfințe îl ridică prin sacramentul penitenței, și în numele și cu autoritatea lui Dumnezeu îl întărește; iar de e destinat de Dumnezeu ca, în căsătorie, să întinză oarecum mână de ajutor Creatorului pentru a propaga darul vieții omenești la urmași, și astfel să înmulțească pe pământ numărul creștinilor, iar în fericirea cerească numărul celor aleși, și atunci stă lângă el preotul, care cere dela Dumnezeu binecuvântare peste cununia și iubirea lui curată. Iar când

vine sfârșitul acestei vieți muritoare, și oamenii au nevoie de țarie și de ajutor pentru a putea suporta prezența Dumnezeescului Judecător, și atunci, iarăși slujitorul lui Isus Hristos, plecat asupra membrilor greu bolnave ale muribunzilor, îi unge pe aceștia cu Sfântul Maslu, dându-le ispășire și încurajându-i. Așa dar, după ce a însoțit pe creștini în tot cursul acestei peregrinări pământești până la ușa veciniei, duce la groapă rămășițele lor cu rugăciunile sfintelor slujbe, cari ne reamintesc nădejdea nemuririi; și nici pe ceice au trecut în viața veșnică nu-i părăsește, ci de cumva au nevoie de ispășire și de ajutor, îi ajută mângându-i cu rugăciunile. De aceea el le administrează ușurare și mântuire și le dă daruri cerești, și îi azistă în toate timpurile, începând dela leagăn până la groapă și până la bucuriile cerești.

Slujitorul iertării;

Dar, în diferitele slujbe ale puterii sale, pe cari preotul le are în folosul Trupului mistic al lui Isus Hristos, voim să dezvoltăm aici mai pe larg ceeace am atins numai mai sus: adică autoritatea, pe care — împrumutăm cuvintele dela Sfântul Ioan Gură de Aur — „Dumnezeu nu a dat-o nici îngerilor, nici arhangerilor“ (De sacerdotio, lib. III, cap. 5), și anume puterea de a ierta păcatele: „*Căroră veți ierta păcatele, li-se vor ierta: și căroră le veți ținea, vor fi ținute*“ (Io. 20, 23). Într'adevăr, îngrozitoare este această putere, și în așa măsură de proprie lui Dumnezeu, încât însuși sufletului îngâmfat al oamenilor îi vine să se îndoiască de se poate da oamenilor: „*Cine poate ierta păcatele, fără numai unul Dumnezeu*“ (Marc. 2, 7)?

Si tocmai pentru că vedem om folosindu-se de această putere, nu ne putem opri, ca, nu la fel cu fariseii, ci pătrunși de o admirație plină de respect, să nu repetăm vorbele: „*Cine este, acesta care iartă și păcatele*“? (Luc. 7, 49). Dar după ce Hristos, Dumnezeu-Omul, care avea „*putere de a ierta păcatele pe pământ*“ (Luc. 5, 24).

și o are și acum, cu acel gând a împărțit-o preoților, ca din bogăția milei divine să ajute nevoii de ispășire, care îngrijorează sufletele tuturor.

Și într'adevăr, pentru fieștecine izvoarește de acolo cea mai mare mângăiere, când cel îngrijorat pentru remușcările conștiinței, fiind penitent, aude aceea sentință, ce i-s'a rostit în numele lui Dumnezeu: „*Eu te desleg de păcatele tale*“. Dar pentru că o aude dela unul, care el însuși e dator să o ceară dela alt preot, nu se depreciază binefacerea milostivului Dumnezeu, ci pare că crește, văzând, că e mai mult mâna lui Dumnezeu, care operează acest lucru de admirat, decât a omului. De aceea, ca să întrebuițăm vorbele unui vestit scriitor, care cu o agerime de minte obișnuște să scrie și despre lucrurile sfinte — ce rar se găsește la mireni — „Când preotul, adânc mișcat în suflet de nevrednicia sa și de marea datorințelor sale, își va fi întins mâna sfântă peste capul nostru plecat; când, smerit în suflet, pentru că a fost făcut împărțitorul Sângelui Legii Sfinte, uimit de asemenea în totdeauna pentru vorbele dătătoare de viață, ce le-a rostit, însuși fiind păcătos, a deslegat pe un păcătos, noi, când ne ridicăm dela picioarele lui, nu credem să fi făcut un lucru nevrednic... Doar ne-am plecat la picioarele omului, care reprezintă persoana lui Isus Hristos... Și aceasta am făcut-o, ca să dobândim foarte prețioasa calitate de liberi și fii ai lui Dumnezeu“ (Manzoni, Osservazioni sulla morale cattolica, cap. 18).

Această putere, dată preotului prin un special sacrament, provenind din forma indelebilă întipărită în sufletul lui, prin care, ca și Dânsul, din a Căruia preoție participă, s'a făcut „*preot în veac*“ (Cf. Ps. 109, 4), nu e nestatornică și trecătoare, ci e stabilă și perpetuă. De cumva, pentru slăbiciunea omenească, ar cădea în greșeli și în păcate, ele nu vor putea șterge nici odată din suflet această formă preoțească (caracterul indelebil). Prin sacramentul hirotoniei primește preotul nu numai acest caracter indelebil, nu nu-

mai puterile excelente, despre cari am vorbit, ci se îmbogățește cu o grație nouă specială, cu un ajutor special, prin cari — de cumva va căuta să colaboreze fidel și personal împreună cu această putere ajutătoare a darurilor cerești — va putea răspunde fără nici o îndoială și fără nici o frică la slujbele grele ale ministerului primit, și va putea îndeplini acele îndatoriri grele, cari umpleau de groază chiar pe atleții preoției creștine, cum au fost Chrisostom, Ambroziu, Gregoriu cel Mare, Carol Boromeul și alții mulți.

Apostolul adevărului și al carității

La aceasta se mai adaugă faptul, că preotul e slujitorul lui Hristos și dispensatorul tainelor lui Dumnezeu (Cf. I Cor. 4. 1) prin „*slujba cuvântului*” (Fapte, 6 4) un drept ce nu i-se poate lua, și o slujbă, ce i-s'a încredințat de Răscumpărătorul, și care nu poate fi trecută cu vederea: „*Mergând învățați toate neamurile... învățându-i să păzească toate, câte v'am poruncit vouă*” (Mat. 28, 19, 20). Biserica lui Isus Hristos, păzitoare și învățătoarea infalibilă a revelațiunii divine, propagă comorile adevărilor cerești în toate părțile prin slujitorii sfințiți, vestind pe Acela, care este „*lumina cea adevărată, care luminează pe tot omul ce vine în lume*” (Io. 1, 9); această semăntă o împrăștie preotul cu generozitate divină, așa cum e ea de mică și de disprețuită de înțelepciunea omenească, care, însă, asemenea grăunțului de muștar, aruncând rădăcini puternice și adânci în sufletele celorce într'adevăr însetează de dreptate, se ridică un arbore așa de zdravăn, încât nici furtunile cele mai tari nu sunt în stare să-l scoată din rădăcini (Mat. 13, 31, 32).

În toiul deosebitelor aberațiuni, pe cari le-a născocit mintea omenească, umflată de o libertate păcătoasă și desfrânată, între moravuri decăzute, pe cari le-a adus din nenorocire răutatea omenească, Biserica lui Hristos se ridică asemenea unui turn de veghe,

îndreptând cursul nărilor cu focurile de noapte; ea reprobă toate abaterile dela adevăr, ce sunt pe ici pe colo, și arată calea dreaptă, ce trebuie să o urmeze atât singuraticii oameni, cât și întreagă omenirea. Și vai de noi, dacă aceasta, nu că doar s'ar stinge ca Pharos, doar după promisiunile lui Isus Hristos e sigur, că aceasta nu se va putea nici odată, ci ar fi împiedecată să-și răspândească lumina în toate părțile. Toți vedem, cât de mult a decăzut neamul omenească în această privință, cu câtă trufie a respins revelația divină, și îmbrăcând haina de adevăr prefăcut, a urmat înșelătoarele teorii filosofice și morale. Și dacă nu s'a prăbușit încă pe povârnișul greșalelor și al vițiilor, aceasta se datorește adevărului creștin, care se propagă la toate neamurile, iar Biserica își împlinește slujba cuvântului, ce i-s'a încredințat, prin slujitorii hirotoniți, pe cari, în diferite grade, îi trimite în toată lumea ca să fie vestitori neobosiți ai aceluia adevăr, care singur poate să aducă cultura adevărată și să o păstreze trează și neatinsă.

Cuvântul preotului se pogoară în sufletele tuturor, și le aduce lumină și mângâiere; chiar în toiul și în focul pasiunilor, ei se ridică liniștit, îndeamnă la virtute, și vestește fără nici o frică adevărul: acel adevăr, care luminează toate chestiunile dubii ale vieții omenești și le rezolvă în bună rânduială; aceea virtute, pe care nu o poate lua nici o nenorocire, nici chiar moartea, care din contra, îi asigură valoarea și o face nemuritoare.

Iar dacă luăm pe rând învățăturile, ce trebuie să le lege de suflet adeseori preotul, ca să poată răspunde slujbei sale, și dacă vom cântări puterea lor, vom vedea fără nici o îndoială, cât de binefăcător este cuvântul și truda lui pentru îndreptarea vieții și pentru împăcarea popoarelor. Și aceasta se va observa mai ales atunci, când amintește atât celor de sus, cât și celor de jos, cursul repede al acestei vieți, și-i învață, cât sunt de trecătoare bunurile

pământești, ce lucru prețios sunt pentru sufletul neamurilor comorile spirituale, și, în fine, cât e de aspră sentința Eternului Judecător, care cu ochiul Său limpede și perfect cercetează inimile tuturor, „și va răsplăti fieștecăruia după faptele lui” (Mat. 16 26). De sigur, nimic nu e mai acomodată pentru a întrâna pofta arzătoare a plăcerilor și a stâmpăra lăcomia după averile din lumea aceasta, cari strică în prezent și fac de rușine atâția oameni, și împing diferitele clase sociale, nu ca să-și întinză mâna de ajutor, ci ca să se dușmănească cu vrășmășie. După ce pretutindenea se ivește tot mai mult egoismul, și se ațâță tot mai multe dușmăni și planuri foarte urâte de răz bunări, nimic nu este mai potrivit și mai concordant, decât vestirea și afirmarea „poruncii noi” (Io. 13, 14) alui Isus Hristos, a poruncii iubirii, care se întinde la toți, nu se îngreădește în granițele națiunilor și a popoarelor, nu excepționează și nu ține la o parte nici chiar pe dușman.

În cursul aproape a douăzeci de secole am experiat, în chip luminos și foarte evident, cât poate învățătura preoților, „pentru că viu este cuvântul lui Dumnezeu și lucrător, și mai ascuțit decât toată sabia cu două tășuri”, care fiind transmis în chip credincios, produce ecou încât străbate până la despărțirea sufletului și a spiritului (Evr. 4, 12), sufletele sunt îndemnate pretutindenea la fapte strălucite, se sădesc în toate sufletele pornirile cele mai nobile.

Toate beneficiile, ce le-a adus cultura creștină în societatea omenească, pleacă, măcar ca din izvor îndepărtat, din instituția și truda preoțimei catolice. Acelaș lucru putem să-l sperăm de sigur și pentru viitor, având „mai tare cuvânt” (I. Petr. 1, 19), în promisiunile infalibile ale lui Isus Hristos.

Opera misionară, ce arată limpede puterea de propagare, cu care a provăzut Dumnezeu Biserica, progresează și dă rezultate frumoase grație slujitorilor sfințiți, cari, vestitori ai credin-

ței și pioneri ai carității, cu toate că îndură suferințe nespuse, duc și propagă în toată lumea granițele împărăției lui Dumnezeu.

Mijlocitor între Dumnezeu și oameni

Apoi preotul, îndeplinind slujba lui Isus Hristos, care „toată noaptea a fost... în rugăciunea lui Dumnezeu” (Luc. 6, 12), și e pururea viu ca să se roage pentru noi (Evr. 7, 25), din oficiu e rugătorul public către Dumnezeu pentru toți; slujba lui este nu numai să aducă lui Dumnezeu jertfa adevărată și proprie de pe altar, ci și „jertfa de laudă” (Ps. 49, 15), și rugăciuni comune, îndeplinind zilnic, în repetite rânduri, cu psalm, rugăciuni și cântări, luată în mare parte din Sfânta Scriptură, slujba de adorație, datorită lui Dumnezeu și astfel împlinește slujba necesară de cerere pentru oamenii, cari astăzi sunt mai îngrijați și mai îngrijorați decât ori când, având ei nevoie de ajutor dela Dumnezeu. Cine ar putea să înșire pedepsele, ce le înlătură de pe capul oamenilor păcătoși rugăciunile preotului, și tot așa, câte binefaceri le dobândesc și le împart?

Dacă rugăciunea privată are făgăduințe așa de mari dela Isus Hristos (Mat. 7, 7—11; Marc. 11, 24; Luc. 11, 9, 13), rugăciunile, cari se fac din oficiu, în numele Bisericii, Mireasa iubită a Mântuitorului, de sigur au o putere și o virtute mai mare. De aceea creștinii, cari, când le merge bine, prea adeseori își uită de Dumnezeu, mânăți totuși de un instinct natural, simt în sufletul lor încrezător, că rugăciunea îndreptată către Dumnezeu toate le poate; și de aceea aleargă la ea în toate împrejurările vieții, și cer dela slujitorii Bisericii să se roage pentru ei, când dau de vreun necaz particular, ori public. Și merg la preot, rugându-l să le ceară ajutorul ceresc în exilul acestei peregrinări pământești. Într’adevăr „preotul stă între Dumnezeu și între natura omenească: adu-

cându-ne dela El binefacerile, ce ne vin, ducând la El rugăciunile noastre și îmblânzindu-ne pe Domnul, când s'a mâniat pe noi" (Sf. Ioan Chrisostom, Homil. 5 in Isaia).

De altfel, cum am amintit mai sus, înșiși dușmanii Bisericii pare că înțeleg și prețuiesc vrednicia cea mare și puterea preoției catolice, căci pe aceasta o atacă mai întâiu cu loviturile lor violente, știind foarte bine, cu ce strânse legături se țin la olaltă Biserica și slujitorii ei. Și în afară de aceasta, ceice atacă astăzi mai vehement preoția, aceiași, negându-l pe Dumnezeu, îl atacă mai cu înverșunare: lucru, ce servește spre mai mare cinste preoților, și-i face vrednici de mare considerațiune.

II.

Virtuțile preotului

Așa dar, Venerabili Frați, într'adevăr sublimă este vrednicia preoției, și greșelile unora, urmări de ale slăbiciunii omenești, deși sunt lamentabile și de compătimit, nu întunecă splendoarea acestei vrednicii foarte mari; și, în același chip, aceste greșeli ale câtorva nu pot face uitate laudele strălucite ale atâtor preoți, vestiți pentru viața lor frumoasă pentru învățatura lor, zelul lor pentru religie și pentru martiriu. Și aceasta cu atât mai mult, cu cât nevrednicia omului nu nimicește opera slujbei sale: doar este dovedit, că nevrednicia ministrului nu atinge validitatea sacramentelor, cari își iau eficacitatea din preasfântul Sânge al lui Isus Hristos, și nu din sfینtenia preoților; căci (sacramentele) aceste instrumente ale mântuirii veșnice, după cum spun teologii, își îndeplinesc acțiunea lor „*ex opere operato*”.

Totuși e evident, că această vrednicie cere dela toți, cari o au, aceea înălțare a minții, curățenie a sufletului și integritate a vieții, care să corăspundă majestății și sfینteniei oficiului de preot. Căci pe cum am zis, acesta îl rânduește pe preot mijlocitor între

Dumnezeu și oameni, din porunca Aceluia, care „*este singur mijlocitor între Dumnezeu și oameni, Omul Isus Hristos*” (I Tim. 2, 5).

E dator deci, ca, după puteri, să se apropie tot mai mult de perfecțiunea Aceluia, al Cărui loc îl ține, și în fiecare zi să devină tot mai plăcut lui Dumnezeu prin sfینtenia vieții și prin tapte bune, de oarece Dumnezeu prețuiește și iubește virtutea mai mult decât splendoarea bisericilor. „Căci, după cum spune Sfântul Toma, fiind ei puși mijlocitori între Dumnezeu și între oameni, trebuie să strălucească cu conștiință bună înaintea lui Dumnezeu, și cu nume bun la oameni” (Summa Theologica, Supplementum, q. 36, art. I. ad 2).

Din contra, dacă unul ce tractează și administrează lucrurile sfinte, are o viață de reprob, nu face lucru sfânt, și devine sacrileg: „Ceice nu sunt sfینți, nu trebuie să tracteze lucrurile sfinte” (Decretalia, dist. 88. cap. 6).

De aceea, deja în Cărțile Vechiului Testament a poruncit Dumnezeu preoților și levitilor săi: „*Sfینți să fie, căci sfânt sunt și eu Domnul cel ce îi sfینțesc*” (Levit 21, 8). Iar preaințeleptul rege Solomon, în cântarea, cu care a dedicat templul, aceasta cere anume dela Dumnezeu pentru fiii lui Aaron; „*Preoții tăi se vor îmbrăca cu dreptate, și cuviosii tăi se vor bucura*” (Ps. 131, 9). Deci, Venerabili Frați, cum zice sfântul Robert Bellarmin: „Dacă dela preoții aceia, cari jertfeau oi și boi, și-L laudau pe Dumnezeu pentru binefacerile din lumea aceasta, se cerea atâtă dreptate și sfینtenie și devotament: ce se va cere dela acei preoți, cari jertfesc pe Mielul lui Dumnezeu, și aduc mulțumiri pentru binefacerile veșnice?” (Explanatio Psalmos, Ps 131, 9) Sfântul Laurențiu spune: „Mare este vrednicia prelaților, dar mai mare le este greutatea: ei sunt puși sus în ochii oamenilor, trebuie deci să fie și pe vârful înalt al virtuților în fața Aceluia, Care toate le vede; altfel ei nucârmuiesc pe alții cu vrednicie, ci

spre propria lor osândire" (De instit. prael., cap. 2).

Imitatorul lui Hristos

Toate argumentele, ce le-am atins pe scurt, ca să arătăm excelența preoției catolice, acum Ne vin din nou înainte, ca să îndemnăm cu toată puterea pe slujitorii celor sfinte să-și împlinească datorința de a fi perfect sfinți. Căci, după cum învață Doctorul Angelic: „Pentru îndeplinirea cum se cade a preoției nu ajunge orice bunătate, ci se pretinde o bunătate excelentă; ca pe cum ceice primesc ordinele sacre sunt puși peste popor prin gradul ordinului, tot așa să-i fie superiori și prin meritul sfințeniei" (Summa Theologica, Supplementum, q. 35, art. 1, ad. 3) Doar Jertfa Euharistică, în care se aduce Mielul nevinovat Celce șterge păcatele oamenilor, cere în chip deosebit, ca preotul prin sfințenia și integritatea vieții să se facă, pecât numai poate, mai vrednic de Dumnezeu, Căruia îi oferă zilnic aceea Jertfă vrednică de adorațiune și cinstire, care este însuși Cuvântul lui Dumnezeu, făcut om din dragoste față de noi. „Băgați de seama ce faceți, imitați ceea ce tractați" (Pontificale Romanum, la hirotonirea preotului), acestea sunt cuvintele, cu cari Episcopul consacrat face atent în Biserica latină pe diaconul, care stă înaintea hirotonirii de preot.

Pe lângă acestea preotul este împărțitorul darurilor dumnezești, pentru cari sacramentele sunt un fel de izvoare: deci nu se cuvine la nici un caz, ca acela, care le împarte, ori să fie lipsit de acest har prețios, ori să nu-l prețuiască după cuviință, sau să-i fie un păzitor leneș. Adugeți, că ei trebuie să propună adevărul credinței! Ei bine, nici când nu va putea fi propusă bine religia și cu rod, decât dacă în fruntea instrucției stă virtutea, după cum se zice: „Verba movent, exempla trahunt" (Vorbele te mișcă, te atrage însă pilda. Tot el trebuie să vestească legea din Evanghelie; însă,

dacă dorește, ca ascultătorii lui să primească această lege, nimic nu e mai potrivit, nici un mijloc nu este așa de puternic spre acest scop — alături de grația dumnezească —, decât dacă poporul creștin vede, că vestitorul adevărului sfânt împlinește cu sârguință învățăturile, ce le-a propus, cu viața sa sfântă. Rațiunea acestui lucru ne-o explică limpede Sfântul Gregoriu cel Mare în aceste cuvinte: „Acel cuvânt pătrunde mai bucuros în inima ascultătorilor, pe care îl recomandă viața vorbitorului, căci, învățând cu vorba, cu pilda ajută să se facă" (Epistolarum liber I, ep. 25). Sfânta Scriptură ne învață, că așa făcea și Dumnezeuescul Răscumpărător, Care „a început a face și a învăța" (Fapte 1, 1), și că mulțimile L-au aclamat cu glasuri de bucurie nu numai pentru că „nici odată nu a grăit om ca acest om" (Io 7, 46), ci mai vârtos pentru că „toate le-a făcut bine" (Marc. 7, 37). Din contra, ceice „zic și nu fac" pot fi asemănați cu cărturarii și fariseii, pe cari combatându-i Isus cu autoritatea neclintită a cuvântului lui Dumnezeu, pe care ei îl vestesc în mod legitim, pe poporul, ce-L asculta, l-a făcut atent cu acest cuvânt: „Pe scaunul lui Moise au șezut cărturarii și fariseii: deci toate câte vă vor zice, țineți-le și le faceți; dar după faptele lor să nu faceți" (Mat. 23, 2. 3). Oricine nu recomandă cu pilda vieții sale adevărul, ce-l vestește, fără doar și poate, ce sădește cu o mână, distruge în chip foarte deplorabil cu cealaltă. Și din contra, Dumnezeu ajută și spijinește ostenelele acelor vestitori ai Evangheliei, cari mai întâiu își dau toată osteneala și cu toată inima se trudesc ca să dobândească stințirea lor proprie: căci așa încolțesc și se deschid florile; udate cu sudoarea lor, se coc fructele, și, când vine ziua secerișului, „venind vor veni cu bucurie, luându-și mănunchiurile sale" (Ps. 125, 8).

Trebue să observăm, că slujitorul bisericesc ar cădea în grozavă primejdie

de greșală, dacă, atras și împins de o râvnă, ce nu e bună, lăsând la o parte propria lui sfințire, s'ar da cu o râvnă mare pentru lucrări externe, chiar bune. Lucrând în acest chip, nu numai că-și primejduiește și-și face nesigură propria lui mântuire veșnică, de ce se temea Apostolul neamurilor când zicea: „*îmi muncesc trupul, și-l supun robiei ca nu cumva predîcând altora, însumi să mă fac netrebnic*“ (I Cor. 9, 27); ci și pentru ca, de cumva n'ar pierde grația dumnezească, la nici un caz să nu piarză acel impuls al Sfântului Spirit bine stătutor, care dă o minunată putere și eficacitate operelor externe de apostolat.

De altmintrelea, dacă s'a dat tuturor credincioșilor porunca: „*Fiiți desăvârșiți, pe cum și Tatăl vostru cel din ceruri desăvârșit este*“ (Mat. 5, 48), cu atât mai mult sunt datori să creadă, că aceste vorbe ale Dumnezeescului Invățător le sunt spuse lor aceia, cari, prin un îndemn special sunt chemați la o urmare mai de aproape alui Isus Hristos. Biserica leagă aspru de inima tuturor membrilor din Cler această datorință foarte importantă, pe care a inserat-o între legile sale: „Clericii trebuie să ducă o viață interioară mai sfântă decât mirenii, dându-le pildă cu virtutea și cu faptele bune“ (Canonul 124 al Codicelui Dreptului Canonic Apusean). Și deoarece preotul ține „*locul lui Hristos*“ (II Cor. 5, 20), așa trebuie să trăiască, încât să-și poată aplica vorbele Apostolului: „*Fiiți mie următori, precum sunt și eu al lui Hristos*“ (I Cor. 4, 16; 11, 1); așa să trăiască, ca un alt Hristos, care cu strălăcirea virtuților sale lumina și luminează pe toți oamenii.

Evlavia Preotului

Dacă toate virtuțile trebuie să crească în sufletul preotului, sunt totuși unele, cari, într'un chip cu totul special, se cuvin slujitorilor celor sfinte. Și mai întâiu de toate evlavia, după cum îndemna Apostolul neamurilor pe iubitul său Timoteiu: „*Te nevoiește spre*

evlavie“ (I Tim. 4, 7). Dacă îndatoriile și relațiunile, pe cari le are preotul cu Dumnezeu, sunt așa de strânse, de intime și de dese, apare evident, că, fără nici o îndoială, ele trebuie să fie însoțite și oarecum revărsate de aceea emanățiunea plăcută a evlaviei; și pentru că „*evlavia la toate este de folos*“ (I Tim. 4, 8), ea este mai necesară pentru slujba preotească. Nesocotind evlavia, ori neglijându-o, isprăvile cele mai sfinte, slujbele cele mai impunătoare, vor fi făcute din obicei, în mod mecanic, căci, de sigur, le va lipsi spiritul și suflarea de viață. Deși evlavia, de care vorbim nu este aceea falsă și externă, care, cu toate că place sufletului, și-l măgulește, însă nu-l hrănește, și nici nu-l duce la sfințenie; ci voim să înțelegem aceea evlavie solidă, care nefiind supusă la valurile simțurilor, așa se razimă pe principiile doctrinei celei mai sigure și pe judecata temeinică a sufletului, încât, celce o are, poate să reziste atacurilor venite din partea ispitelor.

Această evlavie trebuie să se îndrepteze mai întâiu către Tatăl cel cerească; însă trebuie să se adreseze și către Fecioara Maică alui Dumnezeu; pe aceasta trebuie să o iubească preoții cu o dragoste mai înfocată decât mirenii, pentru că legăturile, ce le are preotul cu Hristos sunt mai strânse, după cum și relațiile dintre Maria și Dumnezeescul Răscumpărător sunt mai însemnate.

Celibatul

Altă podoabă a preoției catolice, strâns legată de evlavie, este curățenia vieții, celibatul, așa de grav impus clericilor din Biserica Latină, cari au primit ordinele mari, încât, de o calcă, numai decât se fac vinovați de sacrilegiu (Codex Iuris Cannonici, canon 132, § 1). Dacă pe clericii Bisericii Orientale nu-i obligă o astfel de lege, celibatul eclesastic le face și lor cinste; iar câte odată, mai ales când e vorba de gradele cele mai înalte ale ierarhiei, li-se cere și li-se impune și lor, ca un lucru necesar.

Chiar mintea omenească singură arată, că această virtute se potrivește cu slujba preoțească; doar, pentru că „*spirit este Dumnezeu*” (Io, 4, 24), pare lucru convenabil, ca acela, care se dedică slujbei lui Dumnezeu, oarecumva să „se desbrace de trup”. Deja Romanii cei vechi au văzut, că se cuvine acest lucru, căci, citind legea foarte veche „La zei să vă apropiați caști”, cel mai mare orator al lor o interpretează cu aceste cuvinte: „Legea poruncește să te apropii de zei cast, adică cu castitate în suflet, în care sunt toate: dar nu exclude castitatea trupului, pe care trebuie să o înțelegi, fiind sufletul mai mare decât trupul, și trebuie să o observi, căci, dacă trebuie aduse trupurile curate, aceasta e și mai mult de respectat, când e vorba de suflet” (M. T. Cicero, De legibus, lib II, cap. 8 și 10). Iar în codicii Testamentului Vechiu, Moise, în numele lui Dumnezeu, a poruncit lui Aaron și fiilor lui, ca și în săptămâna, în care vor fi hirotoniți, să nu iasă din cort, și astfel să păstreze continența în acele zile (Levit 8. 33—35).

Nu poate fi nici o îndoială, că dela slujitorul Legii Noi, care așa de mult întrec pe preotul Legii Vechi, se va cere o curățenie și o castitate mai mare. Primele urme ale celibatului sacru se găsesc în canonul 33 al Conciliului din Elvira, care a fost celebrat la începutul secolului al IV-lea, când bătăia încă persecuția în contra creștinilor; acest canon adeverește, că celibatul era deja de mult în uz. Această dispoziție a legii nu face altceva, decât să adauge putere unui postulat, ce-l găsim în Evanghelie și în predicarea Apostolilor. Dumnezeescul Învățător, pe care Il numim în cântare „floarea Maicei Fecioare” (Breviarium Romanum, Imnul dela Laude în sărbătoarea Prea sfântului Nume al lui Isus), a prețuit darul castității așa de mult, încât l-a ridicat peste puterea de rând a oamenilor (Cf. Mat. 19, 11); din fragedă copilărie a voit să fie crescut la casa din Nazaret cu Maria și Iosif,

virgini amândoi; a iubit cu o deosebită dragoste sufletele curate și caste ale lui Ioan Botezătorul și Ioan Evangelistul. Apostolul neamurilor, acel interpret fidel al legii din Evanghelie și al învățaturii lui Hristos, vestește neprețuitele laude ale verguriei, mai ales în legătură cu slujba mai devotată lui Dumnezeu: „*Cel neînsurat grijește de ale Domnului, cum să placă Domnului*” (I Cor. 7, 32). Acestea toate, Venerabili Frați, nu puteau să nu facă pe slujitorii Legii Noi ca să simțā atāt farmecul ceresc al acestei virtuți foarte selecte, cât și să năzuiască a se numāra între aceia, „*cārorā le este dat să cuprindā cuvântul acesta*” (Mat. 19, 11) și să-și impunā de bună voie observarea cu respect a acestei dispozițiuni, care apoi a fost sancționată de porunca solemnă a autorității bisericești pentru toată Biserica Latină. Doar la sfârșitul secolului al IV-lea, Conciliul dela Cartagina îndeamnă „ca să păzim și noi ceea ce au învățat Apostolii și a ținut antichitatea” (Conc. Carthagenen II, can. 2; Cf. Mansi, Collectio Conciliorum, tom. III, col. 191).

Celibatul în Orient

Nu lipsesc nici documente de ale Părinților Orientali cei mai distinși, cari accentuează superioritatea celibatului eclesiastic, și cari dovedesc, că și în aceasta chestiune a fost acord între Biserica Latină și cea Orientală în locurile, unde disciplina era mai severă. Sfântul Epifaniu, la sfârșitul secolului al IV-lea, asigură, că celibatul se întinde până la subdiacon: „Pe acela, care trăește încă în căsătorie, deși e bărbatul unei femei, nici de cum nu-l admite (Biserica) la ordinul diaconului, preotului, episcopului ori ipodiamonului; ci numai pe acela, care se va abține dela traiul cu singura sa soție, ori a rămas văduv; ceea ce se întâmplă mai ales în acele locuri, unde se țin cu acuratețā canoanele bisericești” (Sf. Epifaniu, Adversus haeres. Panar. 59, 4; Migne, P. G. vol. 41. col. 1024). Dar mai limpede ca toți

pare că vorbește în această materie Sfântul Efrem Sirul, Diaconul din Edessa și Dascălul întregii Biserici, care, pe dreptul, se numește „chitara Spiritului Sfânt“ (Breviarium Romanum, la 18 Iunie, citirea a VI-a). Acesta, cu următoarele cuvinte în poezie, agrăește pe amicul său, Episcopul Avram: „Ți-se potrivește numele, căci și tu te-ai făcut tatăl multora: dar, pentrucă tu nu ai soție, cum avea Avram pe Sara, turma ta îți este soție. Crește pe fiii ei în adevărul tău, să ți-se facă fiii spiritului și fiii făgăduinței, ca să fie moșteni în Eden (raiu). Oh roadă frumoasă a castității, pe care și-a ales-o preoția,.. a clocotit în corn, și te-a uns; și-a pus mâna pe tine, și te-a ales; Biserica te-a dorit, și te-a iubit“ (Carmina Nisibena, carm. 19). Și iarăși: „Preotului și numelui lui nu-i ajunge, când oferă Trupul cel viu, să-și curățe sufletul și limba, și să-și spele mâinile, și să-și facă curat tot trupul: ci întreg trebuie să fie curat în toată vremea, căci e pus mijlocitor între Dumnezeu și neamul omnesc. Lăudat să fie Acela, care și-a curățit slujitorii!“ (Tot acolo, carm. 18). Aceasta o enunță asemenea și Chrisostom: „De aceea, celce îndeplinește slujba de preot, așa trebuie să fie de curat, ca și când ar fi așezat în ceriu între acele Puteri“ (De sacerdotio, lib. III, cap. 4).

Celibatul — foarte potrivit

De altfel excelența preoției creștine, și, ca să întrebuițăm vorba Sfântului Epifaniu, „cinstea și vrednicia ei de necrezut“ (Adversus haeres. Panar., 59, 4; Migne. P. G., vol. 41, col. 1024), pe care am atins-o mai sus, dovedește cea mai mare frumseță a celibatului și oportunitatea legii, pentru care această rânduială e poruncită slujitorilor sacri ai altarului: celce îndeplinește o slujbă, care, într'un chip oarecare, întrece slujba spiritelor cerești „cari ies înaintea mării Celui Sfânt“ (Cf. Tobia, 12, 16), oare nu e potrivit, ca, după puteri, să trăească o viață

cerească? Acela, care trebuie să trăească tot „în cele ce sunt ale Domnului“ (Cf. Luc. 2, 49; I Cor 7, 32), au nu se cuvine ca nici să nu vrea să știe ceva de lucrurile pământești, și „viața lui să fie în ceriuri“ (Cf. Filip 3, 20)? Celce trebuie să muncească cu atâta trudă și fără nici o întrerupere pentru mântuirea oamenilor în așa fel, ca, din partea sa, să continue opera dumnezească a Răscumpărătorului, oare nu trebuie să fie lipsit și liber de grijele propriei sale familii, cari ar ocupa o mare parte din activitatea sa, și l-ar împiedeca?

Intr'adevăr sublim este spectacolul și vrednic de o admirație înflăcărată ceea ce se întâmplă așa de des în Biserica Catolică, să vezi pe tinerii leviți, cari mai înainte de ce ar primi ordinul subdiaconatului, adecă mai înainte de ce s'ar dedica cu totul în slujba și cinstirea lui Dumnezeu, liberi și de bună voie promet să renunțe la bucuriile și mângăierile, pe cari le-ar putea avea cinstit în un alt stat de viață. Zicem: liberi și de bună voie, căci după ce au primit ordinul sacru nu mai au voie și libertate să se căsătorească în lumea aceasta, însă nici o lege, și nici o persoană nu-i silește să îmbrățișeze slujba sfântă, ci o iau asupra lor numai mânați de propria voință a fiecăruia (Cf. Codex Iuris Canonici, can. 971).

Când lăudăm celibatul eclesiastic, nici decum nu ne trece prin gând să reprobăm și să osândim disciplina ne la fel, care pe cale legitimă, a fost introdusă în Biserica Orientală; gândul nostru merge într'adevăr numai într'acolo, ca să afirmăm adevărul, pe care îl socotim și gloria cea mai strălucită a preoției catolice, și care ni-se pare că corăspunde mai cu vrednicie și mai potrivit planurilor și dorințelor, ce le are Prae Sfânta Inimă alui Isus în ce privește sufletul preoților.

Deelipirea de bunurile vremelnice.

Pe lângă aceasta, slujitorii celor sfinte trebuie să exceleze nu numai

prin iubirea castității, ci și prin lipsa de interes față de bunurile pământești. Când vezi pe oameni, că toate le vând pe bani, toate le cumpără cu preț, în mijlocul ispitelor, preoții să umble lipsiți de egoism; și disprețuind cu teamă sfântă nevrednică lăcomie a câștigului, să nu caute să câștige bani, ci suflete; să nu dorească și să nu caute mărirea proprie, ci alui Dumnezeu. Să nu fie mercenari, cari de aceea muncesc, ca să-și capete răsplata muncii lor; nici să nu fie ca aceia, cari, deși își împlinesc slujba, ce li-s'a încredințat, se gândesc totuși la câștigul lor personal și râvnesc să fie înaintați. Să fie „*buni ostași ai lui Hristos*“, cari „*nu se amestecă cu lucruri lumesti, ca să placă celui ce i-a luat*“ (II Tim. 2, 3, 4); să fie slujitori lui Dumnezeu și părinți sufletelor; și să gândească, că lucrul, pentru care se frământă și asudă, nu se poate compensa și răsplăti cu comorile și onorurile, ce sunt în stare să le dea oamenii. Dacă nu le este oprit să primească cele ce le sunt necesare pentru hrană și pentru întreținere, după vorba Apostolului: „*cei ce slujesc altarului, cu altarul se împărtășesc. Așa a rânduit și Domnul, că aceia, cari vestesc evanghelia din evanghelie să se hrănească*“ (I Cor. 9, 13, 14); totuși, „*fiind chemați în partea Domnului*“, cum vrea să zică numele de „clerici“, să nu dorească altă răsplata decât aceea, pe care a promis-o Hristos Apostolilor Săi: „*Plata voastră multă este în ceruri*“ (Mat. 5, 12). Vai de preot, dacă își uită de promisiunile lui Dumnezeu, și se arată „*poftitor de agonisire spurcată*“ (Tit 1, 7), și se vără și se amestecă în lumea profană, despre care Biserica se plânge cu vorbele Apostolului: „*Toți ale sale le caută, nu ale lui Isus Hristos*“ (Filip 2, 21). În chipul acesta, nu numai că ar lipsi dela datorință, ci ar fi și de disprețul poporului ce i-a fost încredințat, care, în orice caz ar observa că felul lui de a fi, se opune învățaturii din Evanghelie, pe care a spus-o limpede și Dumnezeescul Invă-

tător, și e dator să o predice și el credincioșilor săi: „*Nu vă adunați comori pe pământ, unde moșile și rugina le strică, și unde furii le fură și le sapă. Ci vă adunați comori în ceruri*“ (Mat. 6, 19, 20). Dacă socotim, că Iuda, unul din Apostolii lui Hristos, „*unul din cei doisprezece*“, după cum istorisesc evangheliștii cu cea mai mare durere, a murit și s'a ruinat pentru pofa pimejdioasă a averilor pământești, ușor se înțelege, că această lăcomie, în cursul vremilor, a adus Bisericii multe și mari pagube. Pentru că lăcomia după avere, pe care Spiritul Sfânt o numește „*rădăcina tuturor relelor*“ (I Tim. 6, 10), poate să-l răpească pe om la orice fărădelege, și dacă n'ajunge până acolo, totuși preotul, care este infectat de o astfel de contagiune, intenționat ori neintenționat, se alătură la dușmanii Bisericii și le întinde mână de ajutor în ajungerea planurilor lor mârșave.

Și dimpotrivă, o adevărată și sinceră deslipire de bunurile lumesti îi câștigă preotului sufletele tuturor: și aceasta cu atât mai vărtos, căci sufletul înstreinat de averile pământești, care se hrănește cu puterea intimă a credinței creștine, în totdeauna se împreună simțul de milă față de toate felurile de mizerii, care îl face pe preot tatăl celor nevoiași, pe cari preotul, aducându-și aminte de cuvântul lui Isus Hristos: „*întru cât ați făcut unuia din acești frați mai mici ai mei, mie mi-ați făcut*“ (Mat. 25, 40), îl cinstește și-l îmbrățișează cu deosebită dragoste, ca pe Răscumpărătorul însuși.

Râvna pentru suflete

Fiind dar liber de astfel de legături, cari l'ar lega prea strâns de lucrurile lumesti — anume de legătura propriei familii și de lăcomia după avere — se va putea aprinde mai mult de acel foc ceresc al iubirii sufletelor, care izbucnește din tainitele inimii lui Isus Hristos, și care nu tinde la altceva, decât să atingă sufletele apostolice și să aprindă pe toți oamenii (Cf. Luc

12 49). Această râvnă pentru mărirea lui Dumnezeu și pentru mântuirea sufletelor — ce o citim despre Răscum-părătorul în Sfânta Scriptură (Cf. Ps. 68, 11; Io. 2, 17) — trebuie să-l a-priindă pe slujitorul Bisericii și să l consume, încât, neglijându-se pe sine și nteresusul său, să se devoteze înaltei sale slujbe, și zilnic, să încerce mai cu grije toate mijloacele, pentru ca să-și poată împlini din ce în ce mai mult și mai bine, slujba, ce i-a fost încredințată.

Cum poate preotul să mediteze în-vățăturile din Evanghelie, și să auză plângerea Păstorului Bun, care zice: „Și alte oi am, cari nu sunt din stau-lul acesta; și pe acelea mi-se cade a le aduce“ (Io. 10, 16), și să vadă „hol-dele, că sun^t albe și aproape de seceriș“ (Io. 4, 35), fără să se facă lucrător neobosit „Domnului secerișului“, și să nu fie cuprins de o râvnă înflăcărată ca să aducă la calea cea dreaptă oile rătăcite? Oare poate să vadă atâtea și așa de numeroase mulțimi „risipite ca și oile cele ce nu au păstor“ (Mat. 9, 36) — nu numai în regiunile înde-părtate, încredințate misionarilor ei, du-rere, și în orașele și satele, unde re-ligia creștină există de multă vreme — fără să nu simtă aceea puternică com-pătimire, care a mișcat așa de mult și neconținut inima lui Isus? (Cf. Mat. 9, 36; 14, 14; 15, 32; Marc. 6, 34; 8, 2 și alții). Vorbim de preot, care bine știe, că din gura lui pot ieși cuvinte ce dau viață, și mâinile lui pot împărți bogății ce regenerează și mântuiesc! Intr'adevăr, veșnice mulțu-miri aducem lui Dumnezeu, că a-ceastă flacăra a râvnei apostolice, la fel cu o podoabă strălucită, împodo-bește fruntea slujitorilor celor sfinte. Vedem, cu multă bucurie a inimii Noastre părintești, că Venerabilii Noștri Frați și Iubiții Noștri Fii — episcopii și preoții — strânși ca într'o oaste închiegată și foarte aleasă, așa răspund îndemnului primit dela Cărmaciul Su-prem al Bisericii, încât zilnic, cu pas tot mai grabnic, până la extremitățile

lumii, luptă luptele pașnice și aspre ale adevărului împotriva erorii, ale lu-minii împotriva întunecului, ale împărăției lui Dumnezeu împotriva împărăției Satanei.

Ascultarea

Tocmai pentru că preotul catolic este soldat hotărât și harnic, în chip necesar urmează, că el trebuie să fie înzestrat cu spirit de disciplină, chiar mai mult — ca să vorbim creștinește — să fie pătruns de râvnă acelei ascultări, prin care, pe cum se leagă armonios laolaltă diferitele grade ale ierarhiei bisericești, așa „de sigur, Sfânta Biserică este împrejmuită de o admirabilă varietate, care o împodo-bește și o cărmuește, căci unii sunt hirotoniți în ea Prelați, alții preoți de ordin mai mic..., și din membrele cele multe și de diterită vrednicie se face un singur Trup al lui Hristos“ (Pon-tificale Romanum, la hirotonirea preo-tului). Această ascultare au promis-o preoții propriului lor episcop îndată după ce au fost hirotoniți; iar episco-pii, în ziua, în care au fost ridicați la culmea preoției, au jurat-o cu vorbe solemne Supremului Cap văzut al Bisericii Catolice, Urmașului Fericitului Petru și Vicarului lui Isus Hristos.

Deci datorința ascultării așa să lege, în fiecare zi, și tot mai strâns pe dife-ritele grade ale ierarhiei și membrele ei, între sine și cu Pontificele Suprem, încât Biserica luptătoare să fie într'a-devăr cumplită celorce urăsc pe Dum-nezeu, „ca (taberele) cele rânduite“ (Cântarea Cântărilor, 6, 3, 9): și, prin râvnă lor, cei prea aprinși să fie mo-derăți; cei moleșiți și leneși să fie îm-pintenăți; fiecăruia să i-se dea partea sa, fiecare să fie pus la locul său; împlinindu-o, așa să se silească fie care, încât nici când să nu se opună au-torității legitime, căci prin aceasta nu ar ajunge la altceva, decât că ar îm-piedica opera măreață a Bisericii. Fie-care să primească îndrumările supe-riorilor săi, ca și când ar fi chiar po-runcile lui Isus Hristos însuși, Care într'adevăr este singurul Conducător și

Intemeietor al Religiei Catolice, de care să ascultăm cu toții, Care S'a făcut pentru noi „ascultător până la moarte, și încă până la moartea Crucii“ (Filip 2, 8).

Dumnezeescul Arhiereu a voit să ne arate, într'un chip special, cea mai desăvârșită a Sa ascultare față de Veșnicul Tată; despre această ascultare avem multe mărturii de ale profeților și evangheliștilor: „Intrând în lume zice: *Jertfă și prinos n'ai voit, însă trup mi-ai făcut. Atunci am zis: Iată viu: în capul cărții scris este despre mine ca să fac, Dumnezeule, voia ta*“ (Evr. 10, 5—7). „*Mâncarea mea este să fac voia Celui ce m'a trimis*“ (Io. 4, 34). Și, când atârna pe Cruce, nu Și-a dat sufletul în mâinile Tatălui, mai înainte de ce ar fi declarat solemn, că sunt împlinite toate acelea, cari le vestiseră mai înainte despre Dânsul Sfintele Scripturi, adevăc slujba, ce i-a încredințat-o Tatăl, până la aceea tânguire misterioasă: „*Mi-e sete*“, pe care a zis-o „*ca să se îplinească Scriptura*“ (Io. 19, 28). Prin această atitudine a voit să ne arate anume, că chiar râvna cea mai înflăcărată pentru mântuirea sufletelor, în orice vreme, trebuie să se supună voinței divine, adică, în totdeauna să se conformeze după voința superiorilor ierarhici legitimi, cari țin locul Tatălui, și ne comunică voința Lui.

Știința

Dar nu ar fi complectă schița preotului catolic, pe care Noi dorim să o punem în față lumii întregi, dacă am trece cu vederea altă podoabă a sufletului preoțesc, adică învățătura, pe care i-o cere Biserica. Când a primit preotul dela Isus Hristos slujba și datoria de a învăța adevărul: „*Învățați toate neamurile*“ (Mat. 28, 19), el este pus „*învățător lui Israel*“ (Io. 3, 10). El trebuie să propună poporului învățătura mântuirii, pe care, cum spune Apostolul neamurilor, e dator să o împartă „*înțelepților și neînțelepților*“ (Rom: 1, 14). Dar cum va putea comunica altora învățătura, pe care el nu

oare? Prin prorocul Malahia zice Spiritul Sfânt: „*Buzele preotului vor păzi știința, și legea o vor cerca din rostul (gura) lui*“ (Malah 2, 7). Și, de sigur, nimeni nu va putea rosti vorbe mai serioase, cu cari să recomande preotului știință, decât acelea, pe cari le-a zis Dumnezeu însuși la Osea: „*Pentru că ai lăpădat știința, și eu te voiu lăpăda pe tine, ca să nu-mi preoțești mie*“ (Os. 4, 6). Prin urmare, slujitorul sacru trebuie să cunoască toată doctrina despre credința și morala catolică în așa fel, ca să o poată propune altora; de asemenea să poată explica creștinilor dogmele, legile Bisericii și cultul, al cărui slujitor este; și astfel cu lumina și cu puterea cuvintelor sale să lumineze și să alunge ignoranța religioasă, care — cu toate că știința lucrurilor omenești a făcut progrese într'adevăr minunate — întunecă totuși mințile multora. Acest lucru ni-l amintește limpede Tertulian: „Numai acest lucru singur îl dorește câte odată (adevărul), să nu fie osândit fără a fi cunoscut“ (Tertulian, Apologeticus, cap. 1); de a fost cândva de rumegat această vorbă, astăzi e mai mult ca ori când. Preotul mai trebuie să scoată din mințile oamenilor ideile false, preconcepte, pe cari le-a îngrămadit vrășmășia dușmanilor; să ridice și să întărească sufletele nesigure și nehotărâte, ducându-le fără frică și liniștit la limanul sigur al credinței catolice, pe care să o îmbrățișeze cu curaj oamenii învățați; atacurilor îndărătnice ale greșelii nerușinate să le opună o rezistență sânguincioasă și bărbătească, rămânând în același timp calm, fără șovăire.

Așa dar, Venerabili Frați, cu toate că preotul este reținut de ocupațiile și grijile oficiului său, după puteri, să reapească studiile teologice, profunde și serioase, și, cu ajutorul științei câștigate în Seminar, zilnic să-și sporească cunoștințele învățăturilor sacre și astfel să fie tot mai destoinic la predică și în cârmuirea sufletelor (Cf. Codex Iuris Can., can. 129). În afară de acestea, pe

cum cere vaza oficiului său, și pentru ca să-și agonisească, cum i-se cuvine, încrederea în stima poporului — lucru, ce-i va face, fără doar și poate, pastorația mai rodnică — să fie înzestrat și cu acea proviziune de științe profane, pe cari oamenii culți le consideră astăzi patrimoniu comun; să bage bine de seamă, ca să nu rămână cumva în urma progreselor și necesităților epocii sale; să fie ca și Biserica Catolică, care îmbrățișează toate epocile și toate neamurile, încurajează și ajută toate inițiativa bune, și nu numai că nu se teme de pașii, chiar cei mai îndrăsneți, spre culmile înalte ale științelor adevărate, ci îi sprijinește. Doar clericii au mers totdeauna înainte cu zor pe toate căile științei omenești; ba, odată în așa fel au deținut primatul, încât numele de cleric nu însemna altceva, decât „om învățat,*). Doar Biserica, nu numai că și-a dat toată silința să păstreze, în bună stare, codicii vechei civilizații cari, fără munca sa și a călugărilor, s'ar fi prăpădit, ori aproape pierdut; ci cu truda ilustrilor săi Doctori a dovedit, că toate cunoștințele omenești pot să servească la explicarea și apărarea credinței. Acest lucru l'am arătat și Noi de curând, când am înșirat în ceata Sfinților și a Doctorilor pe profesorul lui Toma de Aquino, pe Albert Teutonicul, pe care îl venerau deja oamenii epocii sale, numindu-l Doctor mare și universal.

De sigur, că astăzi nu putem pretinde dela Cler să aibă primatul în toate științele; metodele și mijloacele științelor omenești sunt așa de vaste, încât unul singur nu le poate îmbrățișa pe toate, și nici să exceleze în toate părțile unui singur ram. E însă cu cale să încurajăm, cu un șfat înțelept, pe acei clerici, cari, având o înclinare specială și fiind înzestrați cu calități anume, simt o chemare oarecare la una ori alta din științele ori artele, cari să se potrivească însă cu slujba statului ecleziastic; căci dacă această rămâne între marginile sale și e

condusă de îndrumările Bisericii, e o fală și o cinste pentru Biserică, și fără îndoială, e spre mărirea Capului Ei, a lui Isus Hristos. De altă parte, nici ceilalți slujitori ai Bisericii să nu se îndestulească a-și împotobi mintea numai cu aceea cultură, care a putut să fie de-ajuns pentru nevoile vremilor trecute, ci să se silească a-și câștiga o cultură universală mai înaltă și mai complectă, care să atingă nivelul înalt și însemnat, la care, după trudă multă, în toate ramurile de știință, a ajuns timpul de azi, înaintând foarte mult față de vremile trecute.

Dacă din când în când, Dumnezeu „se veselește lumea săvârșind“ (Pilde 8, 31), și chiar în zilele noastre înaintază la treapta preoției oameni, cari sunt aproape lipsiți de cunoștințele de cari vorbim, și prin ei face lucruri minunate: de sigur o face cu acel scop, ca noi să prețuim mai mult știința, decât știința, și să ne punem încrederea mai mult în ajutorul lui Dumnezeu, decât în puterea omenească, chiar pentru acest motiv e foarte cu cale, ca noi să ne gândim și să frământăm bine în minte vorba aceea salutară „Cele nebune ale lumii le-a ales Dumnezeu, ca să rușineze pe cele tari... ca să nu se laude nimeni înaintea Lui“ (I Cor. 1. 27—29). Și după cum în natură minunile suspendă, pentru un moment, puterea legilor naturii însă nu le abrogă; tot așa și oamenii aceștia — în cari știința vieții compensează oarecum și suplinește pe toate celelalte — fiind înzestrați cu putere de sus, nu numai că nu zdrobesc, dar nici nu scârțează cu nimic adevărul și necesitatea lucrurilor, ce le-am expus și le-am legat de inimă.

Că slujitorii celor sfințe trebuie să strălucească astăzi cu pilda sfințenie și a învățaturii, pentru ca dela ei să se răspândească în toate părțile „bună mireasma lui Hristos“ (II Cor. 2, 15), astăzi de aceea Ni-se pare mai potrivit pentru că Acțiunea Catolică — inițiativa, care pe Noi Ne mângâie și Ne întărește atât de mult, iar pe suflete ie

*În limba franceză, „cleric“ înseamnă și „om învățat“. Nota traducătorului.

îndeamnă la culmi mai înalte de perfecțiune — pe mireni îi leagă mai strâns de preoți, și ca să le stea într'ajutor, și ca pe conducătorii învățaturii să-i aibă pilde de vieață creștinească și de râvnă apostolică.

III.

Pregătirea la preoție

Dacă așa de mare este vrednicia preoției catolice și cere calități sufletești așa de eminente, urmează de la sine, Venerabili Frați, că este absolut necesar ca alumnii celor sfinte să fie formați cum se cuvine și potrivit. Conștie de această necesitate, și avându-o înaintea ochilor, în cursul veacurilor, Biserica poate nimica nu a promovat cu o sollicitudine mai activă și mai maternă, ca formațiunea potrivită a preoților săi. Ea știe, că după cum depinde moralitatea popoarelor și mărturisirea credinței creștine dela munca Clerului, la fel și această muncă în-sași își trage puterea din formațiunea slujitorilor altarului, căci la ei se potrivește și acel cuvânt al Spiritului Sfânt; „*Invați pruncul pe calea sa, că, și după ce va îmbătrâni, nu se va depărta dela aceea*“ (Pilde 22, 6).

Seminarele și superiorii lor.

De aceea, condusă de îndemn ceteresc, Biserica a hotărât, ca în toată lumea să se înființeze Seminarii, în cari clericii să fie educați cu o deosebită grijă. Voi toți, Venerabili Frați, cari împreună cu Noi participați la conducerea Bisericii, Să aveți la inimă Seminarele, cari să fie preocuparea Voastră cea mai însemnată. Cu băgare de seamă să alegeți pe superiori și pe profesori, și mai ales pe acela, căruia i-se încredințează formarea preoțească a sufletelor. Dați Seminarelor pe preoții împodobiți cu cele mai frumoase virtuți; și să nu Vă fie greu a-i trage dela slujbe, cari par de mai mare importanță, însă nu se pot compara cu această operă capitală, pe care nu e în stare să o substituie nici o

altă operă. Căutați-i și în alte părți, ori unde i-ați afla pe cei apți și des-toinici pentru această instituție foarte notabilă. Să fie de aceia, cari propun virtuțile preoțești mai mult cu pilda, decât cu graiul; și așa să le propună, încât să formeze din clerici oameni curajioși, bărbați apostolici. Grație trudei lor, să înflorească în Seminare evlavia, castitatea, moralitatea și sârguința la studii; tinerii leviți să fie bine întăriți, atât pentru ispitele din prezent, cât și pentru primejdiile mai mari din viitor, la cari trebuie să reziste „*ca pe toți să-i mântuiască*“*) (I. Cor. 9, 22).

Pregătirea filozofică

Pentruca viitorii preoți să-și poată câștiga, cum am zis, cultura, ce o reclamă timpurile de astăzi, este de foarte mare importanță, ca, după terminarea studiilor clasice, să studieze, cât se poate mult, și să se exerciteze cum se cade, în filozofia școlastică „după metoda, doctrina și principiile Sfântului Toma“ (Codex Iuris Can., can. 1365. §. 2). Această „*filozofie nepieritoare*“ cum o numea Predecesorul Nostru de neștearsă pomenire, Leon al XIII-lea, nu le este necesară numai ca să poată studia mai profund credința, ci și ca să se întărească împotriva oricăror amăgiri ale timpului nostru, și în fiecare cercetare științifică, mintea lor așa să se agerească, încât să poată cunoaște adevărul mai ușor și mai bine decât acela, cari sunt lipsiți de această instrucție filozofică, deș vor avea o erudițiune mai vastă.

De s'ar întâmpla însă undeva, ca ori de-ceza să fie mică, or, cece e foarte dureros, numărul clericilor să fie redus, ori să lipsească oameni potriviți, ori mijloacele de lipsă nu ar permite ca fiecare episcop să-și aibă Seminarul său bine organizat după normele Codului de Drept Canonic [Codex Iuris Canonici, tit. XXI, can. 1352—1371] și după celelalte prescise ale Bisericii, atunci este foarte la loc, ca episcopii aceleiași regiuni să-și unească puterile cu dragoste frățească, și să înființeze Seminar comun, care să corăspundă întru toate menirii sale.

Foloasele frumoase, ce s'ar produce din aceasta, ar compensa, fără nici o îndoială, neajunsurile și cheltuielile; iar mahnirea, ce o simt episcopii văzându-și clericii îndepărtați, pe câtva timp, de lângă păstorul care ar dori să verse în sufletele lor,

*) Textul e luat din traducerea latină. Nota traducătorului.

râvna sa apostolică, și duși dela locurile, unde vor lucra odată, acestea încă se vor compensa cu vârf și îndesat prin aceea, că la vremea sa, îi vor primi întru întru întru lucrurile spirituale și formați, încât vor fi mai mare câștig pentru d eceza. Pentru acest motiv, Noi totdeauna am promovat și incurajat astfel de inițiative, și când Ni-s'a îmbat prilejul, le-am sfătuit și le-am recomandat cu stăruință. Din partea Noastră, cum e cunoscut, cu multă trudă și cu mari cheltulei am ridicat nu puțin Seminare de acestea unde le cerea necesitatea, orile-am lărgit, ori le-am adaptat mai bine; dacă este vre-un lucru de folos Bisericii, acesta de sigur îl este folositor: de aceea cu ajutorul lui Dumnezeu, acest lucru îl vom face și în viitor.

Seleționarea clericilor

Dar formașunea aceasta laudabilă și cât se poate de mai bună a clericilor puțin folos va aduce, dacă nu se face, cu potr vită băgare de seamă, seleționarea acelora, pentru cari sunt făcute Seminarele. In acest scop, să întinză mână de ajutor, cari sunt însărcinați să se ocupe de formașunea Clerului. Superiorii, spiritualul, confesarii — fiecare dintre marginile și după rostul slujbei sale — sunt datori, deoparte, să cultive și să consolideze această înclinare spre preoșie, care a fost dată de sus; dar, cu aceeași băgare de seamă, sunt datori să oprească, de cu vreme, dela primirea ordinului sacru pe ce ce nu i-ar vedea potrivii și nu i-ar crede de folos pentru împlinirea cum se cade a slujbei preoșesti. Și cu toate că ar fi mai la loc ca scoaterea din Seminar să nu se facă prea târziu, căci așteptând se fac greșeli și pagube; totuși ori care ar fi cauza amânării îndată ce se va constata limpede, că s'a făcut abatere dela calea cea dreaptă, fără nici o considerație omenească, trebuie vindecăt răul Aceia, cari au dator nța de a lua această hotărâre. să nu se lase mișcați de vre-o milă falsă, care ar fi crimă atât față de Biserică, la care i-s'ar da un slujtor leneș ori de nici o treabă, ci și față de tânărul însuși, care, prin rătăcirea lui ar fi scandal atât pentru sine însuși, cât și pentru ceilalți, cu ea mai mare primejdie a mântuirii veșnice.

Celuice conduce Seminarul cu prudență și cu grije, și urmărește cu părintească dragoste, unul de unul, pe tinerii ce i-au fost dați în seamă, și cercetează cu atenție calitățile sufletului și pornirile lor, nu-i va fi peste măsură greu să observe și să știe sigur, care din ei este chemat de Dumnezeu pentru ca să primească preoșia. Chemarea la preoșie, cum știți, Venerabili Frați, nu se razimă, într-o atâta, pe un in-

demn intim al conștiinței, ori pe vre-un sentiment, cari, câte odată, pot chiar să lipsească; ci pe aplicarea sinceră și pe intențiuinea curată a sufletului aceluia, care râvnește la preoșie, împreună cu acele virtuți trupești și sufletești, ce îi fac destoinici să îmbrățișeze această slujbă. Celce doarește să se facă preot numai din acest motiv nobil, ca să-și închine viața pentru mântuirea sufletelor, și și-a agonisit, ori se năzuiește să-și agonisească atât o evlavie solidă, cât și o castitate dovedită, și, um am mai spus, învățătura necesară, acesta, evident, este de sigur chemat de Dumnezeu la slujba de preot. Celce însă, împins, poate, de părinți nesocotiți, vrea să se facă preot ca să aibă câștiguri și tihneală pe pământ, pe cari le are în vedere — lucru, ce s'a putut întâmpla, mai adesea ori, în timpurile mai de mult — celce, de obicei, are groază de disciplină și de ascultare, n'are aplicare la evlavie, nici nu e destul de iubitor de osteneală și de râvnitor de mântuirea sufletelor; în special, celce e aplicat la atracțiile sensuale, și nu a dovedit, cu o lungă experiență, că poate să fugă de petele ei; în fine celce nu e în stare să facă studiile, încât se poate ști înainte, că nu va putea isprăvi cursurile pres rise spre satisfacerea mai marilor: toți aceștia nu sunt născuți, nici făși pentru a purta această slujbă sfântă; și de nu vor fi îndepărtați din Seminar la vreme potrivită, ca mai multă greutate se vor retrage mai târziu; și, cu toate că nu au chemare dela Dumnezeu, nici nu sunt conduși de spirit preoșesc, poate vor lua pe grumazii lor jugul așa de greu al preoșiei. Deci bine să cumpănească superiorii Seminarului, să fie cu băgare de seamă spiritualii și confesarii, de ce mare primejdie sunt răspunzătorii la Dumnezeu, și față de tinerii inșiși, dacă nu-și fac fiecare din răspuneri datorința pentru a împiedeca săvârșirea unei astfel de greșeli. Această primejdie în ce privește împlinirea datoriei îi privește și pe spiritualii, și pe confesarii; însă în așa fel, nu că doar ei ar putea să-și facă slujba în afară și în public — lucru oprit și de însuși oficiul lor și de secretul inviolabil al sacramentului — ci sunt datori să influințeze asupra sufletului fiecărui tânăr, să-i dirijeze cu bărbăție și cu stăruință părintească, cum pretinde fericirea veșnică, ce trebuie să o câștige De aceea — mai ales decât superiorii disciplinei externe ori nu-și fac datorința, ori ar fi moi și slabi — pe cei neapți și nevrednici să-i îndemne, în virtutea slujbei lor și fără nici o considerație omenească, să iese din Seminar până este vreme; și în această privință să urmeze totdeauna părerea cea mai sigură, care, în cazul de față, e mult

mai favorabilă clericilor, doar le atrage atențiunea în drumul, pe care pot fi duși la ruina veșnică. De cumva nu li-se pare destul de limpede, ci sunt datori să facă acest lucru, să se folosească de autoritatea ce le-o dă slujba și dragostea lor părintească față de alumni, și să-i îndemne ca să părăsească institutul de bună voie dacă îi văd, că nu sunt animați cum trebuie. Confesorii să a bă adânc tipărite în sufletul lor vorbele, ce le-a învățat Sfântul Alfons de Liguori în o materie similară: „De obicei, cu cât tractează confesorul mai aspru cu penitenți (în această materie), cu atâta lucrează mai sigur la mântuirea lor; și, dimpotrivă, cu atâta e mai nesimțitor față de penitenți, cu cât li-se arată mai bine voritor. Sfântul Toma de Villanova numea pe confesorii, cari erau mai indulgenți, decât trebuia *impie pios*“ [evlavioși nelegiuți] (Sfântul Alfons de Liguori, Opere ascetice, vol. III, ed Marietti, 1847, p. 122).

Răspunderea episcopilor

Dar primejdia, de care vorbim, evident, că îl privește mai ales pe episcop, căruia Biserica îi poruncește aspru; „Să nu hirotonisească pe nimeni, fără să aibă certitudinea morală, scoasă din argumente pozitive, despre vrednicia respectivului, conform cu canoanele; lucrând altfel, nu numai că păcătuieste foarte grav, dar se mai expune și pericolului de a fi părtaș în păcate streine (Codex Iuris Can., can. 973, § 3). Această poruncă ne aduce oarecumva aminte vorba aceasta a Sfântului Pavel către Timoteiu: „*Măinile în pripă nimănui să nu le pui, nici să nu te faci părtaș în păcate străine*„ (I. Tim. 5, 22). Sfântul Leon cel Mare, înaintașul Nostru, explică astfel: „Ce înseamnă să pui mâinile în pripă, decât a da vrednicia preoției celor neîncercați mai înainte de vârsta maturității, înainte de timpul examinării, înainte de meritul ascultării, înainte de ce ai fi convins de observarea disciplinei? Și ce este a te face părtaș la păcatele streine decât a-l face pe celce hirotonește la fel cu acela, care nu a fost vrednic să fie hirotonit?“ (Sf Leon cel Mare, Epistola 12; Migne, P. L., vol. LIV, col. 647). Chrisostom, agrăind pe episcop, încă zice: „Pentru păcatele lui din trecut și din viitor vei fi pedepsit și tu, care ai dat vrednicia“ (Sf. Ioan Gură de aur, Homilia 15 în Timotheum; Migne, P.G., vol. LXII, col. 587).

Venerabili Frați, această vorbă foarte grea indică sarcina, într'adevăr de tot înspăimântătoare, de care s'a îngrozit vestitul episcop al Milanului, Sfântul Carol Boromeu, care zicea: „In această materie, o neglijență mică din parte-mi poate să-mi socotească o vină cât se poate de mare“ (Sf. Carol

Boromeu, Omilia către ordinanzi, în ziua de 1 Iunie 1577; Homiliae, ed. Bibl. Ambrosianae, Milan, 1747, tom. IV, p. 270). Primiți dar îndemnul foarte salutar al Sfântului Ioan Chrisostom: „Deci nu după prima, nici după a doua, ori a treia încercare să hirotonești: ci după ce vei reflecta și vei examina cu îngrijire“ (Sf. Ioan Gură de aur, Homilia 16 în Timotheum; Migne, P. G., vol. LXII, col 587) Vorbele acestea trebuie înțelese, înainte de toate despre sfințenie, căci după foarte evlaviosul episcop și Doctor, Sfântul Alfons Maria de Liguori: „Nu e destul, că episcopul nu știe nimic rău despre ordinand, ci trebuie să fie sigur despre pozitiva lui probitate“ (Sf. Alfons Maria de Liguori, Theologia Moralis, De Sacramento Ordinis, n. 803). In această materie, resocotind supărarea pentru prea mare severitate, așa să uzai de dreptul și de oficiul ce Vi-s'a incredințat, încât să cereți mai înainte dovezi despre această probitate, și de a mai rămas ceva îndolală, amânați hirotonirea pentru alt timp. „Căci, — cum învață așa de frumos Gregoriu cel Mare — pentru clădiri se taie din păduri lemne potrivite, și nu se așează greutatea edificiului pe lemne verzi, decât dacă un interval lung le-a uscat verdeța și le-a făcut potrivite pentru scop; dacă se negliță însă acest lucru, iute se vor frânge sub grămada, ce le-a fost așezată deasupra“ [Sf. Gregoriu cel Mare, Epistolarum I ber IX, ep. 106; Migne, P. L., vol. LXX, col. 1031]. Această asemănare o redau foarte clar vorbele Sfântului Toma: „Ordinile sacre reclamă sfințenia... de aceea greutatea ordinelor trebuie așezată pe pereții ce au fost uscați de umezeala viciilor prin sfințenie“. [Sf. Toma Aquinatul, Summa Theologica, 2—2, q. 189, art. 1, ad. 3).

Dacă fiecare își împlinește datoria, și se execută pe deantregul, fără greș, prescrisele bisericești, și se ține seamă de îndrumările ce le-am dat înainte cu câțiva ani prin intermediul Sacrei Congregațiuni a Sacramentelor (Instrucția pentru examinarea candidaților mai înainte de ce ar fi promovați la ordinele sacre, de data 27 Decembrie 1930, în Acta Apostolicae Sedis, vol. XXIII, p. 120—129), va fi înlăturată o mare parte a cauzelor, pentru cari varsă lacrimi Biserica Catolică și se scandalizează poporul creștin din pricina purtării preoților. Și cuvântul Nostru de acum se întoarce către Superiorii Generali ai Ordinilor Călugărești, pe cari îi îndemnăm foarte mult, ca, de cumva au candidați la preoție, în formarea lor să observe nu numai legile ce le-am dat pentru ei (Instrucția dată Superiorilor Generali pentru forma-

țiunea clericilor scl., de data 1 Decembrie 1931, în Acta Apostolicae Sedis, vol. XXIV, pp. 64—81] și pentru clerul de mir; ci să considere ca date și pentru ei toate, câte le-am spus până acum despre formarea tinerilor clerici; aceasta și pentru motivul, că episcopul, care hirotonește pe călugări, de obicei, se încrede în judecata superiorilor lor.

Temeri fără temelie

Episcopii și superiorii ordinelor călugărești să nu lase nimic din convenita severitate, mânați de teama, că se va împuțina numărul preoților în cîtecă ori în mănăstire. Această amăgire a preocupat deja pe Sfântul Toma de Aquino, însă cu agerimea minții sale și cu limpezimea cuvintelor a învins-o. El zice: „Nici când nu și părăsește Dumnezeu Biserica în așa fel, încât să nu se găsească un număr suficient de slujitori destoinici pentru nevoile poporului, dacă vor fi hirotoniți cei vrednici, și vor fi respinși cei netrebniți” [Sf. Toma de Aquino, Summa Theologica, Supplementum, q. 36, art. 4, ad. 1]. De altfel același Doctor prealuminat, citând, aproape din cuvânt în cuvânt, vorbele Conciliului ecumenic al IV-lea din Lateran [Con. Lateran IV, an. 1215, can. 22], foarte la loc observă: „Dacă nu s'ar putea găsi atîția slujitori, câți sunt astăzi, ar fi mai bine să avem puțini și buni, decât mulți și răi” [Sf. Toma de Aquino, la locul citat]. Cu această vorbă de mare însemnătate se potrivește bine ceea ce a auzit dela Noi mulțimea de episcopi italieni, când s'au adunat la Roma clerici din toată lumea ca să celebreze jubileul Nostru de preoție; căci am zis atunci, că, fără nici o îndoială, e de mai mare folos un singur peot, bine format din toate punctele de vedere pentru sînta lui slujbă, decât mulți, cari, ori nu sunt formați de loc, ori sunt slab formați. În aceștia, Biserica nu-și pune nici o nădejde; dimpotrivă, se va întrista pentru ei foarte mult [Cf. Osservatore Romano, an. LXXIX, n. 21.022 — n. 176 din 29 30 Iulie 1929]. Zrozavă seamă va trebui să dăm, Venerabili Frați *Mai Marei Păstorilor* [Cf. I Petru 5, 4], *Păzitorului sufletelor noastre* [Cf. I Petr 2, 25], dacă am încredința popoarele unor păstori leneși și învățătorilor neștiutori!

Cu toate că grija principală a celorce se ostenesc la formarea Clerului nu trebuie să fie nici decum numărul clericilor, totuși, cu toții trebuie să-și dea silința, ca sporind necesitățile de ordin spiritual ale societății, să se înmulțească, și în via Domnului muncitorii harnici și bine pregătiți. Mijlocul de a putea ajunge la acest lucru așa

de bun, mijloc mai eficace decât altele, și care stă la dispoziția tuturor, este stăruința în rugăciune, pe care o recomandăm, cu porunca lui Isus Hristos: „*Iată secerișul este mult, iar lucrătorii puțini. Deci rugați pe Domnul secerișului ca să scoată lucrători la secerișul său*” [Mat 9, 37, 38]. Am primit noi vreo dorință mai plăcută Inimii Preasfinte alui Isus? Putem noi nădăjdui, că ni-se va împlini rugăciunea mai curând și mai din belșug, ca atunci, când cerem dela El ceea ce se potrivește așa de mult cu dorințele Acelui Inimii Dumnezeuști? „*Cereți — deci — și vi se va da*” [Mat 7, 7]; iar în rugăciune, cereți dela Dumnezeu ca să ridice în Biserica Sa preoți buni și foarte sfinți. Nu va nesocoti rugăciunile voastre Acela, Care, în toate timpurile, a dat astfel de preoți, chiar atunci a dat mai numeroși, când vremile și moralitatea păreau mai ostile pentru recrutarea clericilor; dovadă ne sunt eminenții bărbați din Clerul de mir și călugăresc ai secolului al XIX-lea, ca de alții să nu vorbim, între cari, asemenea luferilor de o mărime deosebită, se ridică cei trei eroi ai sfințeniei, cu faptele lor mărețe, deși deosebite, pe cari, cu multă mângăiere sufletească i-am înscris Noi în catalogul sfinților: anume Sfinții Ioan Maria Vianney, Iosif Benedict Cottolengo și Ioan Bosco.

Nu trebuie însă neglijată nici o activitate, nici o operă din cele permise omului, cari mai ales în acolo țintesc să încurajeze cât mai cu sârguință chemarea de sus în sufletele alese ale tinerimii. De aceea, în acest loc laudăm, după vrednicie și feliicităm, arătând — cu mare încredere și recomandând — acele opere și inițiative extraordinare de folositoare, născute sub îndemnul Spiritului Sfânt, cari au de scop să apere, ori să promoveze și să ajute aplicările la slujba preotească. O facem așa încât apare foarte adevărată vorba Sfântului Vincentiu de Paul, vestitul soldat al carității: „*Orice lucru am produce cu mintea noastră, totdeauna vom vedea, că nici când nu am putut ajuta la un proiect mai mare, decât dacă am făcut preoți buni*” [Cf. P. Renaudin, Sf. Vincent de Paul, cap. 5]. Așa și este, nu se poate da ceva mai plăcut lui Dumnezeu, nici Bisericii catolice ceva mai frumos, nici pentru sufletele oamenilor ceva mai de folos, ca preoți buni. Așa dar, „*dacă nu-și va pierde plata*” [Mat 10. 43] celce dă un pahar de apă rece celui mai mic dintre ucenicii lui Hristos, ce plată și răsplată credeți că vor primi aceia, cari pun în mâinile curate ale tânărului levit Sfântului Potir cu Sângele Mântuitorului, și-i vin într'ajutor să ridice către

ceriu acest zălog de pace și prosperitate pentru oameni?

Aportul Acțiunii Catolice,

Și aici, cu multă plăcere, Ne vine din nou în minte Acțiunea Catholică, pe care Noi așa de mult o pretindem, o promovăm și o ocrotim, care, unind pe mireni cu ierarhia bisericească în comunitate de lucru, e imposibil să nu considere, că aparține, cu preferință, preocupărilor sale acest obiect de mare importanță. Pe această oaste aleasă o și vedem într'adevăr, cu mare bucurie, excelând, ca în toate inițiativele creștinești, mai cu seamă în aceasta; se vede, că Dumnezeu și recompensează din belșug această osteneală, conducând și alegând pentru amândouă Clerurile foarte mulți tineri din asociațiile catolice. Aceasta dovedește, cât de bine se poate compara Acțiunea Catholică ori cu un câmp mănăs, în care sunt tot felul de semințe de ale virtuților; ori mai potrivit, cu un strat de grădină, bine îngrădit și cu multă hărnicie cultivat, unde, ferite de primejdii, înmuguresc cele mai mirositoare și mai plăcute floricele. Membrii ei să înțeleagă, prin urmare, câtă onoare îi revine Acțiunii Catolice, pentru aceste motive; și să fie convinși toți mireni, că nici într'un alt chip, ca sporind rândurile clerului mirean și călugăresc, nu vor putea participa mai bine la „preoția împărătească”, pe care, Căpetenia Apostolilor o afirmă despre toată mulțimea oamenilor răscumpărați [I Petr 2, 9].

Îngrijirea vocațiunii în familie

Grădina principală și naturală, unde trebuie să încolțească și înmugurească florile de sădit în Seminar, este, fără nici o îndoială, familia care gândește și trăește creștinește. Insași experiența dovedește, că prelații și preoții cei mai mulți, „a căror laudă o vestește adunarea” (=Biserica, Sirah 44, 15) au primit germenii vredniciei și ai sfințeniei ori de la un tată, vestit de credincios și moral, ori de la o mamă devotată castității și evlaviei, ori dela toată familia, ai cărei membri erau modelul întreg și perfect de iubirea lui Dumnezeu și a aproapelui.

Ceeace se întâmplă câte odată, mai rar, altfel, dovedește lucrul rânduit de ordinea comună a Providenței Dumnezești. Căci în familia bine educată, unde părinții, la fel cu strămoșii, Tobia și Sara, cer dela Dumnezeu urmași, „în cari să fie binecuvântat numele Domnului în vecii vecilor” (Cf. Tob 8, 9*); iar darul cel ceresc și zălogul

preaiubit primit dela Dumnezeu, adică pruncii, din cea mai fragedă vârstă îi formează și cresc în frica lui Dumnezeu, în iubire înfocată față de Isus, care stă ascuns în vălurile euharistice și în iubirea față de Fecioara Născătoare de Dumnezeu, în respect față de persoanele și de locurile sacre; unde părinți se arată copiilor exemplu desăvârșit de probitate, muncă și evlavie; unde copiii văd, că părinții se iubesc între sine, primesc adesea ori în an Sfintele Taine, și se abțin dela anumit fel de mâncări și ajună nu numai în zilele poruncite de Biserică, ci și de bună voie își mortifică trupul; unde văd, că familia toată, adunată la olaltă, se roagă și mulțumește lui Dumnezeu; unde văd pe părinți, că au milă și ajută, după puteri, pe cei lipsiți: acolo e cu neputință să nu-și formeze toți copiii viața după pilda părinților, și măcar unul să nu consimțească la chemarea Dumnezeescului Învățător: „Vino după mine” [Cf. Mat 8, 22] și „te voi face pescar de oameni” [Cf. Mat 4, 19]. Fericiți sunt soții, cari și dacă nu au ajuns la înălțimea sufletească, ce era în veacurile trecute mai desca astăzi, să ceară dela Dumnezeu vocațiunea aceasta pentru fiii lor; când însă aceștia sunt chemați la preoție, nu numai că nu-i opresc, ci, din potrivă, se simt onorați și socotesc, că familia lor a fost dăruită cu un semn deosebit de iubire.

Sunt însă, adese ori, chiar între aceia, cari se fălesc cu credința lor catholică, — în special în clasele mai înalte și mai culte — care nu numai că primesc cu părere de rău când fiii lor se dedică lui Dumnezeu, ci nu se tem a se opune la aceasta cu viclenie, primejduind astfel atât alegerea făcută de Dumnezeu a fiilor, cât și credința și mântuirea lor veșnică. Aceste exemple foarte rele, din cari, în mod necesar, urmează, că fruntașii poporului dau foarte puțini tineri pentru preoție, nu le este acestora de acum mai spre mică rușine, de cum era înainte, când unii își sileau la slujba preoțească pe copiii, cari nu voiau — ori nu erau apti. Căci dacă petrecerile de astăzi și ademenirile nenumărate ale ispitelor, care se pun în vremea de acum în calea tinerimii, cu deosebire în orașele mai mari, dacă, în multe locuri, școlile sunt cauza, pentru care în casele nobililor și ale bogaților, de obicei, nu se dă ascultare lui Hristos, Care cheamă, nu se poate totuși tăgădăi, că aceasta descopere cum a început să slăbească tăria credinței catolice în astfel de case. Dacă părinții creștini ar măsura toate lucrurile din lume cu măsura credinței, ce vrednicie mai mare, ce slujbă mai eminentă ar

*)Textul e luat din traducere latină. Nota traducătorului.

putea ei dori pentru copiii lor, decât aceea, pe care am declarat-o vrednică de venerația oamenilor și a îngerilor? Insași experiența veche și foarte amară confirmă, că părinții fără socoteală au stors multe lacrimi atât copiilor săi, cât și lor înșiși, când prin o trădare oarecare — și nu socotiți cuvântul prea aspru — și-au abătut copiii dela chemarea dumnezească. Și măcar de nu s'ar vărsa aceste lacrimi și așa de târziu, încât să le verse și în vecii vecilor.

IV.

Indemn pentru preoțime

Și acum, Iubiți Fii, vă agram pe voi toți, câți sunteți în toată lumea în Clerul de mir și călugăresc. Vouă, „*mărirea și bucuria noastră*” (1 Tes. 2, 20), cari, purtând bărbătește, cu mult curaj „*greutatea zilei și căldura*” (Mat. 20, 12), Nouă și Fraților Noștri în apostolat Ne sunteți de ajutor în păstoria turmei lui Hristos, cu recunoștință pentru ostenele depuse cu multă sârguință, Ne întorcem îndemnurile, cum cer vremile. Căci cu cât se pare mai schimbat cursul vremii, cu atâta, pe dreptul, se cer dela voi, cari „*sunteți sarea pământului, sunteți lumina lumii*” (Mat. 5, 13, 14) curaj mai mare și puteri mai bine pregătite pentru mântuirea oamenilor.

Pentru ca truda voastră inspirată și ajutată de Dumnezeu, să aducă bogăția de roade dorite, trebuie să excelați prin sfințenia vieții. Această podoabă principală a preotului catolic atâta valorează, încât, dacă e înlăturată, celelalte calități ale sufletului nu pot aproape nimic; iar cu sfințenia, chiar dacă nu ar excela celelalte calități, se pot face totuși lucruri minunate; aceasta ne-o dovedesc, între alții mulți, Sfântul Ioan din Copertin, iar în timpurile mai recente bărbatul modest Ioan Maria Vianney, pe care l'am rânduit pildă tuturor parohilor și patronul lor ceresc. De aceea, în trebuințăm către voi indemnul Apostolului neamurilor: „*Vedeți chemarea voastră*” (1 Cor 1, 26), căci, dacă veți cumpăni acestea, nu se va putea să nu prețuiți în fiecare zi tot mai mult darul ce vi-s'a dat în ziua când ați primit ordinele sacre, și cu osârdie să luați foc sacru, ca „*să umblați cu vrednicie în chemarea, la care sunteți chemați*” (Ef. 4, 1).

Exercițiile spirituale și recolecția lunară

Pentru a duce la bun sfârșit acest gând foarte fericit, nu ne îndoim, că va fi de mare folos aceea rânduială, pe care Predecesorul Nostru de fericită amintire, Piu al X-lea, în călduroasa, pe care voi trebuie

să o răfoiți adese ori, „Exortatie către Clerul catolic” (Acta Sanctae Sedis, vol. XLI, pp. 555—577) o socotește ca una dintre regulile cele mai bune pentru îngrijirea și înmulțirea darului preoțesc: pe care și Noi nu odată, când Ni-s'a îmbiat prilej, si mai ales în scrisoarea enciclică „*Mens nostra*” (Acta Apostolicae Sedis, vol. XXI, pp. 689—706), am recomandat-o cu stăruință credincioșilor, și mai stăruitor preoților, anume: exercițiile spirituale. Și pe cum am crezut, că Fiii Noștri nu pot comemora mai cu folos și mai salutar ziua ultimă a anului al cincizecilea al preoției Noastre, de at să-i îndemnăm foarte mult prin scrisoarea de mai sus, să scoată apa curgătoare în viața de veci (Io. 4, 14) din izvorul resecat, ce țâșnește în Biserică; tot așa și acum, am socotit să Vă îndemnăm cu toată tăria, din nou, Iubiți Fii, Nouă cu atât mai dragi, cu cât colaborați mai statornic cu Noi la așezarea împărăției lui Dumnezeu printre oameni, ca să nu neglijați acest mijloc, ce duce la sfințenie. Ba mai mult, cât puteți mai bine, după îndrumările, pe cari Vi-le-am dat, atrageți-vă adeseori pentru a face meditațiile sacre, nu numai când poruncesc legile bisericești (Cf. Codex Iuris Can., cann. 126, 595, 1001 și 1367), ci, dacă puteți, mai adese ori și timp mai îndelungat; și, în afară de aceasta, în fiecare lună, departe de trebile de toate zilele destinați o zi de reculegere specială, cum a fost totdeauna obiceiul preoților evlavioși.

Din astfel de retrageri sufletești, poate să mai vină, câte odată, și acel folos, că celce nu a fost chemat „în partea Domnului” de însuși Hristos, ci a venit dus de planurile sale pământești, să poată „*ațița darul lui Dumnezeu*” (II Tim. 1, 6); căci, fiind legat cu legătură perpetuă de Hristos și de Biserică, va fi imposibil să nu facă ceea ce zice Sfântul Bernard: „Fă-ți de aici înainte bune căile și ostenele tale și slujba sfântă; dacă nu ți-a fost viața până acum sfântă, să-ți fie măcar de aici înainte” (Epistola 27 ad Arduț). Grația ce o dă Dumnezeu de obicei și îi dă ajutor special celui ce primește taina hirotoniei, ace-luia, care într'adins vrea, nu numai să îndrepteze ceea ce dela început nu a fost bine, ci, de sigur, și ca să-și împlinească acurat datorințele slujbei sale.

Voi toți, când veți ieși din aceste exerciții și meditații sacre, veți duce cu voi, fără nici o îndoială, o iubire mai aprinsă a lui Dumnezeu, o grijă mai iubitoare de osteneală pentru mântuirea sufletelor și o râvnă mai trează față de amăgirile lumii. Dacă toate acestea trebuiau să le aibă preoții din toate timpurile, astăzi, când de

o parte credința lăncezește așa de rău și moralitatea alunecă în moleșire, dar de altă parte încolțește din nou, în lung și lat, evlavia către Dumnezeu, și se vede că suflă Spiritul Sfânt în lume pentru ca să o reînnoiască și să o așeze din nou la loc cum se cade, cu puterea sa biruitoare, ele sunt mult mai necesare. Dacă voi veți fi plini de această suflare a Spiritului Sfânt, atunci, ducând la neamul omenesc așa de agitat flacăra iubirii de Dumnezeu, ca un incendiu, la care nu i-se poate rezista, îl veți umplea pe deantregul de simțul creștinesc, și astfel îl veți aduce la mântuire, doar, în afară de Hristos, care „*este într'adevăr Mântuitorul lumii*” [Io. 5, 42], nu mai are altă nădejde de mântuire.

Indemn pentru clerici

Înainte de ce am termina scrisoarea, cu dragoste Ne întorcem mintea și gândul la voi, tinerilor, cari vă pregătiți pentru preoție, și vă îndemnăm ca să vă pregătiți cu străduință și cu vrednicie la slujba de frunte, după care râvniți. Căci în voi își pun nădejdea și Biserica Catolică și popoarele; dela voi se așteaptă toate bogățiile și mijloacele fericirii veșnice, în fruntea cărora stă aceea cunoștință activă și eficace a lui Dumnezeu și a lui Hristos, dela care depinde viața veșnică a oamenilor (Cf. Io. 17, 3). Deci truda voastră de acum într'acolo să tindă, ca, împodobindu-vă cu evlavie, castitate, umilnă ascultare, disciplină și știință, să fiți, la timpul său, astfel de preoți, cum vă dorește Hristos. Să fiți pe deplin convinși, că oricâtă statornicie și oricâtă stăruință ați pune pentru formarea sufletelor voastre, nici când nu vă veți osteni mai mult, decât trebuie, fiind dovedit, a dela aceasta formațiune a voastră depinde, în mare parte, rodul ostelenilor preoției voastre. De aceea, încordați-vă toate puterile, ca, de pe acum, să aveți toate aceste pozoabe ale sufletului, pe cari le va cere dela voi Biserica în momentul hirotonirii; „*Înțelepciunea de sus, moralitatea și observarea zilnică a dreptății să vă recomande*” ca „*mirosul*

vieții voastre să fie spre mângâiere Bisericii lui Hristos, ca prin predicare și pildă să edificați casa, adică familia lui Dumnezeu” [Pontificale Romanum, la hirotonirea preotului].

Numai în felul acesta veți face și voi ca să înflorească meritele preoției catolice și să fie admirate de popoare; veți contribui foarte mult și voi ca să răsără pentru societatea omenescă aceea zi mult așteptată, în care să ne bucurăm din belșug de binefacerile, pe cari le va aduce „*Pacea lui Hristos în Impărăția lui Hristos*”

Liturghie nouă în Biserica Latină

În fine, voind să Vă dăm Vouă, Fraților Episcopi, și prin Voi tuturor fiilor din Clerul mirean și călugăresc, dovada bunăvoinței Noastre pentru truda neobosită depusă în anul jubilar al Răscumpărării ca să primească credincioșii roade bogate, și pentru ca să dănuiască, însemnată ca pe un monument nepieritor, amintirea și lauda preoției, a cărei neîntreruptă putere o comunică toți preoții, după ce am luat sfatul Sacrei Congregații a Riturilor, am crezut de cuviință să pregătim o Liturghie votivă proprie a Preotului celui mare și etern, Isus Hristos, care să fie publicată deodată cu această scrisoare; Liturghia se va putea celebra în fiecare Joi, potrivit regulilor liturghice.

Nu mai rămâne altceva, Venerabili Frați, decât să împărțim Binecuvântarea apostolică și părintească tuturor aceluia, cari o cer și o așteaptă dela Părintele Comun; aceasta pornind din inima recunoscătoare pentru binefacerile așa de multe și așa de mari, ce le-am primit dela Dumnezeu în cursul festivităților Răscumpărării Dumnezești, să fie o prevestire bună și fericită pentru anul ce vine.

Data în Roma, la Sfântul Petru, în ziua de 20 Decembrie 1935, anul al LVI al preoției Noastre, iar al Pontificatului Nostru anul al XIV.

PIUS PP.XI.

Venerați și Iubiți Frați,

Publicăm aici minunata Scrisoare Apostolică a Sfântului Părinte Papa Piu XI despre sfânta preoție, dată ca un prețios dar Bisericii lui Hristos și lumii întregi, cuprinzând în ea, în chip luminat, ca într'o magna carta, toată bogăția puterii darului, revărsat de Mântuitorul Isus asupra omenirii în

această sfântă Taină.

Gândul nostru și dorința noastră fierbinte este, să fie la îndemâna și în mâna iubiților Frați preoți în toate zilele, citind și recitind, ca pe un codice sacru al misiunii noastre sublime, să se pătrundă tot mai deplin sufletele alese de Domnul pentru ducerea mai

departe a operei Mântuirii, de conștiința puterii divine, cu care au fost îmbrăcate, și a răspunderii înfricoșate, care le apasă, pentruca astfel slujind cu credința statornică misiunea primită să aducă rod îmbelșugat și rodul lor să rămână, spre mărirea lui Dumnezeu, întru mântuirea sufletelor.

Lăsăm, deci, în Domnul, să-și ție fiecare Frate preot de datorie de conștiință a medita, stăruitor, asupra cuvintelor lui Petru, care a fost rânduit Cap al Bisericii Domnului, în toți urmașii Lui, având cuvântul Domnului de a întări pe Frați, rămânând, până la sfârșitul veacurilor, temelie nebiruită chiar și de porțile iadului.

Epistola Apostolică va forma obiect de meditație și de conferințe la

Să zidim cu Domnul, pe această temelie, Biserica Sa sfântă. Amin

„Darul Domnului cu voi.

Dragostea mea cu voi cu toți întru Hristos Isus. Amin“.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Episcop Iuliu.

Nr. 2420.

Numiri.

Mult Onoratul *Ioan Pașca*, paroh protopop onorar în Câțcău, la cerere a fost absolvat dela această parohie și transferat la titlul parohiei *Sălnița* (tr. Ileanda), *în aceeaș calitate.*

Din șed. konz. 25 Februarie 1936.

Nr. 1705.

Examen pentru Licență.

Se aduce la cunoștință clericilor absolvenți ai Academiei noastre de Teologie, că întâiul examen general pentru obținerea titlului de *licențiat în Teologie*, grad academic, se va ținea în localul Academiei noastre teologice din Cluj, în ziua de *21 Aprilie a. c. la orele 9 dimineața.*

Cei ce doresc a se supune acestui examen, vor cere aceasta prin scrisoare îndreptată către acest Ordinariat până

toate sinoadele protopopești din anul acesta, înaintându-ni-se nouă, ca și în trecut, toate aceste conferințe.

Intreaga comoară de înaltă și luminată gândire, de care este încărcată Pastorală Apostolică a Capului Creștinătății, trebuie să treacă deplin, cu folos de mai multă intensă viață apostolică, în sufletele Veneratului Cler.

Redeșteptare luminată și puternic val de zel apostolic să urmeze cuvântului rostit lumii întregi de pe culmea Vaticanului, din preajma mormântului sfântului Apostol Petru, rodind îmbelșugat, în sufletele primitoare, în cari stăruie și azi puternic cuvântul Domnului: *„Tu ești Petru și pe aceasta piatră voi zidi Biserica mea“.*

în ziua de *16 Aprilie a. c.* în conformitate cu art. 71 din Regulamentul în această privință, publicat în organul nostru oficial „Curierul Creștin“ din anul 1935 numărul 7 paginile 72--73.

Din șed. cons. 12 Martie 1936.

Nr. 2204.

Necrolog.

Cu durere anunțăm Veneratului Cler, că Onoratul *Valeriu Mureșan*, preot pensionar în Telciu (Vicariatul Rodnei) a repausat în Domnul în ziua de *25 Februarie 1936*, în al 72-lea an al vieții și al 42-lea al preoției.

Onorat Frățiile Voastre să aduceți la altarul Domnului rugăciunile pii îndatinate pentru odihna sufletului adormitului în Hristos Frate.

Din șed. konz. 12 Martie 1936.

Nr. 2106.

Concurs la parohii.

La parohia *Câțcău* (tr. Dej) se publică concurs cu termenul de **25 Martie 1936.**

Din șed. conz, 25 Februarie 1936.
Nr. 1705.

Doritorii de-a dobândi acest beneficiu parohial, să-și înainteze rugărilor la Ordinariatul episcopal în termenul concursual — pe calea *oficiului protopopesc competent*, — provăzute cu următoarele documente :

1. Absolutorul teologic.
2. Atestat de serviciu dela oficiul protopopesc.
3. Extras autentic din protocolul școlar despre catehizarea elevilor școlari, în anul școlar 1934/35. La caz, că școala în anul școlar trecut n'a funcționat atestat oficios, că pruncii totuși au fost catehizați
4. Extras autentic din protocolul predicilor de pe un an, care se termină la data când se înaintează rugare.

La rugărilor înaintate fără aceste documente, — dintre cari cele de sub 3 și 4 trebuie să fie vizate și autentificate de către oficiul protopopesc, — nu se va reflecta.

Episcop Dr. Iuliu Hossu

Partea neoficiala.**„CONCORDIA“**

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATE PE ACȚII ÎN GHERLA

CONVOCARE

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „CONCORDIA“ societate pe acții în Gherla, conform dispoziției §-ului 18 din statute, se invită la

a XXV-a adunare generală ordinară

care se va ținea în Gherla, la 30 Martie 1936 la 10 ore înainte de amiază în localul institutului, iar în cazul, dacă la acest termin nu s'ar prezenta numărul acționarilor cerut de statute, adunarea se va ținea la 6 Aprilie 1936

Ordinea de zi:

1. Constituirea adunării, denumirea prin președinte alor 1 notar. 2 scrutători, cari vor verifica și procesul verbal. Constatarea capacității de hotărâre.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de revizuire despre gestiunea anului 1935.
3. Aprobarea bilanțului.
4. Darea absoluturului direcțiunii și comitetului de revizuire pe a. 1935.
5. Alegerea alor 5 membri în comitetul de cenzori cu mandat de 3 ani.
6. Alegerea alor 3 membri în direcțiune conform §-lui 28 din statute cu mandat de 2 ani.
7. Decidere asupra fuzionării ori lichidării institutului.
8. Eventuale propuneri statutare.

La adunarea generală pot participa numai acei acționari, cari sunt trecuți cu 6 luni mai înainte în registrul acționarilor ca atari și cari cel puțin cu o zi înainte de deschiderca adunării generale și-au depus la cassa institutului, ori pe lângă revers la alte institute, acțiunile scrise pe numele lor, respective pe numele acelora, pe cari îi reprezintă, precum și documentele de plenipotență.

Gherla, la 16 Martie 1936.

DIRECȚIUNEA.

ACTIVE

Bilanț la

31 Decembrie 1935.

PASIVE

Cassa, numerar efectiv		646 433	
Disponibil la bănci în țară		1.068.825	
Portofoliul de scont		142.400	
Debitori benef. de legea conversiunii 7 Apr. 1934		4,176 634	
Imobile necesare pt. bancă		1,130.000	
Alte imobile		388.209	
(Efecte) Partof. de titluri necotate		54.400	
		7,606.901	

Capital social			2,000.000
Fond de rezervă	437.677		
Fond pt. creanțe dubioase	179.960		
Fond pt. asanarea dato- riilor agr.	73.480		
Fond de pensii	405.903		
Fond de binefacari	21.006		1,118.026
Depuneri spre fructificare			2,261.367
Diverși creditori			2,224.346
Dividende neridicate			3.162
			7,606.901

DEBIT

Profit și

Perdere

CREDIT

Cheltueli de administrație	43.067	30	
Salare	102.000		
Jetoane de prezență	3.100		148.167 30
Impozit comercial	11.555		
Impozit comunal	5.348		16.903
Amortizări f. pt. creanțe dubioase	199	20	
Amortizări f. gen. de re- zervă		50	199 70

Dobânzi, chirii etc.			165.270
			165,270

Gherla, la 31 Decembrie 1935

Teodor Morariu
director executiv

Pentru contabilitate
Augustin Pinte
expert contabil

*Ion Agârbiceanu**Dr. Victor Bojor*

Dr. Octavian Domide,
președinte

Grigoriu Pop,
v. președinte

Dioniziu Vaida, Dr. Andrei Macavei, Ioan Coste, Dr. Titus Malai, Dr. Ștefan Pop

S'a revăzut și găsit în consonanță cu registrele.

Gherla, la 27 Februarie 1936.

*Aurel Pop,**Demetriu Rusu,*

David Deacu,
președinte

*Atanasiu Pașcu,**Dr. Iosif Macavei*

TIPOGRAFIA „DIECEZANA“

CLUJ, STR. GH. DIMA Nr. 1.

EXECUTĂ PROMT ȘI IN
SCURT TIMP ORICE
LUCRARE DE ARTĂ
GRAFICĂ. — PAROHIALE
AU REDUCERE.

Atelier de

Pictură bisericească

fondat în anul 1903
în Blaj, str. Avram Iancu 18

pictor

Antoniu Zeiler

se execută iconostase și pictură
murală artistică.

— Prețuri convenabile. —

In atențiunea Onor Cler.

Aduc la cunoștința tuturor d-lor preoți
din Eparhia de Cluj-Gherla, că mi-am
deschis

unicul salon românesc de croitorie

în Bistrița, str. Bruchental Nr. 23 (lângă
Hotelul Fritsch) unde fac *reverenzi*,
odăjdii, *prapori* etc. pentru d-nii preoți.

Cu deosebită stimă:

Ioan Mititean.

„UNIVERSUM“

THEODOR ORBAN

Magazie de candelabre

CLUJ.
Str. Regina
Maria Nr. 10.

Confecționăm la co-
mandă candelabre
diferite pentru biserici

Avem la depozit:

Părți componente de Iconostas
(Ușa împărătească).

Tabernaculum (cu baldachin) dela 2000.
După modelul bisericii Curtea de Argeș

Amvon dela 5000 —

Tetrapod

Sfeșnic (cu 1—2, 4, 6 8.

Candelabre

Cruce pentru sărutat.

Toate executate în stil românesc
roman și bizantin.

La firma:

S. Keresztesi

Tășnad (jud. Sălaj).

Librăria Diecezană Cluj.

Aducem la cunoștința Prea Onora, telor Oficii protopopești și parohiale că avem în depozit și putem expedia toate imprimatele prescrise prin veneratul ordin circular de sub Nr. 4185 1932 — pentru unificare impuse tuturor oficiilor protopopești și parohiale ale eparhiei de Cluj—Gherla.

Imprimatele și prețurile lor sunt următoarele:

I.

Socoteli [cont de gestiune] coala 1, de înveliș	4 Lei
Socoteli [cont de gestiune] coala 2, venituri	3 "
Socoteli [cont de gestiune] coala 3, cheltuieli	3 "
Bugetul	4 "
Inventarul	3 "
Registrul de cassă	2 "

Exemplarul de casă (pentru oficiul parohial) din socoteli ce este un volum compactat, costă suma coalelor compactate după dorință + prețul compactării, ce face la exemplar 60—65 Lei.

Ziarul de cassă compactat asemenea face suma prețului coalelor compactate + prețul compactării, ce la exemplar face 40—45 Lei.

II.

Form. 1. Proces verbal pentru vizitația canonică a oficiului protopopesec (numai pentru trebuințele celor ce sunt delegați de Ordinariat pentru a face vizitația canonică). 2 Lei.

Form. 2. Proces verbal pentru vizitația canonică a oficiului parohial (numai pentru protopopi) coala 2 Lei

Form. 3. Informațiuni despre preoții deficienți, sau în disponibilitate, domiciliați pe teritoriul protopopiatului și despre preoții profesori sau din alte slujbe, — (numai pentru oficiile protopopești), coala 2 Lei.

Form. 4. Informațiuni despre vădulele și orfanii de preoți domiciliați pe teritoriul protopopiatului (numai pentru oficiile protopopești), coala 2 Lei.

Form. 5. Datele statistice despre tarea parohiei, coala 4 Lei.

Form. 6. Datele statistice despre starea protopopiatului (numai pentru oficiile protopopești) coale 2 — 20 Lei

III.

Registrul funcțiunilor preoțești, coala 3 Lei.

Exemplarul compactat respectiv broșat din registrul de funcțiuni, costă din 10 coale 35 Lei, iar din 15 de coale 50 Lei.

Imprimatele dorite se expediază dacă se trimite suma prețului înainte + 20 Lei pentru ambalaj și taxele de expediție, ori — la dorință — și cu ramburs.

Croitorie

pentru preoți și civili

IOSIF BUNEA

CLUJ, Regina Maria 10. (Lângă Catedrală)

PRIMA INTREPRINDERE ROMÂNEASCA

pentru încadrare aurire și reproducere de
Icoane și Tablouri

deasemenea se execută în mod ireproșabil metalare, bronzare și aurire de biserici pe lângă prețuri reduse.

Cluj, str. Reg. Maria No. 45.

Vis-à-vis de palatul Patria.